

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΧΗΜΕΙΩ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ

1880-81.

Πρὸς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἡ κατάστασις τοῦ ἡμετέρου Χημείου καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ τῆς ἐν αὐτῷ ἐμπρόκτως διδασκομένης χημείας δὲν εἶναι ἀποθαρρυντικὴ, καθ' ὅσον ὀφείλομεν νὰ χαρακτηρίσωμεν αὐτὴν ὡς πρωτορινήν, τουτέστιν ὡς τινὰ μετὰδραστὴν εἰς μέλλον κλιτύωτερον. Ἀπολύτως ὅμως θεωρουμένη οὐδόλως εὐχαριστεῖ ἡμᾶς· εἰ καὶ πᾶσαν καταβάλλω προσπάθειαν δι' ἐκτενοῦς διδασκαλίας καὶ εὐμεθέδου ἐξασκήσεως νὰ στερεώσω γνώσεις τινας ἐν τῷ ἴφ τῶν ἡμετέρων μαθητῶν, εἰ καὶ ἐργάζομαι ἴσως περισσότερον πικρῆς καθηγητοῦ τῆς χημείας, οὐχ ἥττον βλέπω ὀλιγωτέρας καρποὺς ἢ ὅσους ἀξίζουσιν οἱ μόχθοι μου. Ἐπιφυλάσσομαι νὰ υποδείξω ὑμῖν ἐν ἐτέρῳ ἐκθέσει μου τὰ αἴτια τῆς κατὰστάσεως ταύτης, ἀπερ' ὀφείλομεν ν' ἀναζητήσωμεν ἐν τῇ μικρῇ προσοχῇ, ἣν τρέφουσι πρὸς τὴν χημείαν ἀφ' ἐνόσμεν οἱ ἡμέτεροι ἐπιστημονικοὶ κύκλοι, παραγνωρίζοντες τὴν σημασίαν καὶ τὴν ἐπίδρασιν τῆς χημείας ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ οἱ ἐμπορικοὶ, οἱ βιομηχανικοὶ καὶ οἱ κυβερνητικοὶ κύκλοι, ἀγνοοῦντες εἰσέτι· ὅτι εἰς τὴν χημείαν καὶ τὴν χημικὴν τεχνολογίαν ἀνήκει σήμερον ἡ κατεργασία τῶν φυσικῶν προϊόντων, ὧν βρίθαι ἡ Ἑλλάς καὶ ἕτινα μὲλα-κῶτα περιζόμεθα κατεργασμένα ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, ἀποτίοντες αὐτῇ τὸν φόρον τῆς ἡμετέρας ἀγνοίας.

Ἐὰν θέλωμεν καρποὺς ἐκ τῆς χημικῆς διδασκαλίας, ὀφείλομεν νὰ πράσσωμεν αὐτῇ ἀφθονὰ τὰ μέσα, καὶ μιμούμενοι τὸ παράδειγμα τῶν ἄλλων ἐθνῶν νὰ ἀνεγείρωμεν αὐτῇ μεγαλοπρεπῆ ἐνδικοιτήματα· ὀφείλομεν εἰς τὰ Γυμνάσια νὰ εἰσαγάγωμεν διεξοδικὴν διδασκαλίαν τῆς χημείας καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον νὰ καταστήσωμεν ὑποχρεωτικὰς τὰς πρακτικὰς ἀσκήσεις. Ἄλλ' ἄνευ Χημείου οὔτε ταῦτα γίνονται, οὔτε διδάσκαλοι τῆς χημείας καὶ φυσικῆς μορφοῦνται ποτέ.

Ἐν Εὐρώπῃ καὶ μάλιστα ἐν Γερμανίᾳ εἶχε προσδεύσει γιγαντικαῖσι βήμασιν ἡ χημεία καὶ εἶχον μορφωθῆ χημικοὶ, ὧν αἱ θεωρητικαὶ ἐρευναὶ ἔφερον κατόπιν τὰς ἀνεκτιμήτους ἐκείνας πρακτικὰς ἐφαρμογὰς, αἱ

τήμερον καλοῦμεν χημικὴν βιομηχανίαν. Τότε δὲ μόνον, ὁπόταν ἡ χημεία ἐγένετο κοινὸν κτῆμα τοῦ λαοῦ καὶ αἱ τεχνικαὶ ἐφαρμογαὶ αὐτῆς ἤρξαντο νὰ γεννώσι νέας τέως ἀγνώστους βιομηχανίας, νέας ἐνασχολήσεις καὶ νέους πόρους ζωῆς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἐπελήφθησαν καὶ αἱ κυβερνήσεις τοῦ ζητήματος τῆς καλλιέργειας τῆς εὐεργετικῆς ταύτης ἐπιστήμης καὶ ἵδρυσαν χημικὰ μεγαλοπρεπῆ, ἕτινα οὐ μόνον κοσμοῦσι νῦν τὰς πόλεις τῆς Γερμανίας, Αὐτρίας, Ἀγγλίας (ἐσχάτως δὲ καὶ τὸ Βουκουρέστιον καὶ τὸ Βελιγράδιον), ἀλλὰ καὶ ἐγένοντο αὐτὰ πάλιν τὰ αἴτια τῆς τὸσφ καταπληκτικῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης ἡμῶν.

Παρ' ἡμῶν ὅμως ὁ λόγος, δι' ὃν ἐπιτάσσεται ἡ μᾶλλον ἐνθερμος καλλιέργεια τῆς χημείας, εἶναι ἀντίστροφος. Διότι ἡμεῖς ἀναμένομεν ἐκ τῆς διδασκαλίας αὐτῆς τὴν μόρφωσιν χημικῶν καὶ τὴν διάδοσιν τῶν χημικῶν γνώσεων, ὅπως αὕτις γείνωσι κτῆμα τοῦ λαοῦ καὶ ὀδηγήσωσιν αὐτὸν εἰς τὴν χημικὴν βιομηχανίαν.

Ἐκπονήσας καὶ σχέδιον Χημείου κατὰλλήλου διὰ τὰς ἡμετέρας ἀνάγκας θέλω ἐπιδώσει αὐτὸ μετὰ τῆς μνησθείτης ἐκθέσεως τῷ διαδόχῳ ἡμῶν, βέβαιος ὢν ὅτι ἐξασφαλίζω τοιοῦτοτρόπως τῇ ιδεᾷ τῆς ἱδρύσεως Χημείου ὅσο θερμοῦς ὑπερμάχους ἐν τῇ Σύγκλητῳ.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰς διαφόρους ἐν τῇ Χημείᾳ φυλαττομένους συλλογὰς ὀρυκτῶν, ὀργάνων καὶ σκευασιῶν, περὶ ὧν διακλυθῆναι καὶ λεπτομερῶς τὸ ἐπισυνημμένον τῇ παρούσῃ κτηματολόγιον τοῦ Χημείου, ὅπερ καθιστᾷ εὐχερεστάτην τὴν ἐν πάτῃ ὥρᾳ ἐξέλεγχσιν τῆς περιουσίας αὐτοῦ, αὕτις διατηρήθησαν καὶ διατηροῦνται κατὰ δύνανμιν καὶ ἐφ' ὅσον δὲν καθίσταται τοῦτο ἀδύνατον ἐν Χημείᾳ καθύγρῳ καὶ ἤμιστῳ καταλλήλῳ, ὅσον τὸ ἡμέτερον. Ἡ δὲ ἐκ δρ. 2617 πίστωσις, ἣν ἐχορήγησεν ἡμῖν ἐρέτας ἡ σεβαστὴ Σύγκλητος, κατηνκλώθη εἰς τὴν πληρωμὴν δραχμῶν 1291,65 πρὸς τοὺς ἐν Βερολίνῳ καὶ Γέρλιτς προμηθευτὰς συσκευῶν καὶ σκευασιῶν, Σούχαρτ καὶ Κάρμθρουν, ἀνθ' ὧν ἐπρομηθεύθημεν πρᾶξ μὲν τοῦ πρώτου 50 σκευασίας ἀνοργάνους καὶ 11 ὀργανικάς, 12 ὀρυκτὰ καὶ συλλογὴν 60 σχηματίων τῶν διαφόρων κρυσταλλικῶν συστημάτων ἐξ ὕδατος, πρᾶξ δὲ τοῦ δευτέρου μίαν συσκευὴν πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ νόμου τοῦ Μαριόπτου καὶ τοῦ Gay-Lussac ἐπὶ διαφόρων ἀερίων, ὕδρινά τινὰ σκεύη καὶ μίαν νέαν ἠλεκτρολυτικὴν συσκευὴν, ἣν ἡμεῖς ἐπενοήσαμεν καὶ ἥς πολλὰ ἀντίτυπα κατασκευάσας καὶ ἐπρομήθευσεν εἰς τὰ διάφορα εὐρωπαϊκὰ Χημεία ὁ ἀνωτέρω κατασκευαστής. Ἐκ δὲ τοῦ ὑπολοίπου ἠγοράσθησαν μὲν πρᾶξ τοῦ ἐν Ἐιδελβέργῃ Δεζάγκ αἱ μικραὶ συσκευαί, δι' ὧν δεῖκνυνται τὰ πειράματα τοῦ Αἰ-

Drews ἐπὶ τῆς παρ' αὐτοῦ ἐπικληθείσης «ἀκτινοβόλου ὕλης», ἐπληρώθησαν δὲ ἐπιδιορθωτικὰ τῶν μὲν ζυγῶν δρ. 346 τῷ ἐν Γοττίγγη Σαρτορίῳ, τῶν δὲ ἀεροφυλακίων καὶ τῆς συσκευῆς τοῦ Kulimkorff δρ. 410. Ἡ δὲ τελευταία αὕτη βλαβεῖσα, ὡς φαίνεται, κατὰ τὴν ἐν τῷ Τελωνεῖῳ ἀνοιξίν τοῦ κιβωτίου, ἐπεστράφη πάλιν πρὸς ἀνταλλαγὴν εἰς τὸ ἐξ οὗ ἠγορήθη κατὰσχημα.

Ἐκ δὲ τῶν συνεισφορῶν τῶν ἀσκουμένων ἐν τῷ Χημείῳ τὸ Ταμεῖον τοῦ Πανεπιστημίου εἰσέπραξε δρ. 425, ἐδαπάνησε δὲ ὑπὲρ τῶν ἀσκήσεων Δρ. 1012,50.

Εἰς ἔξοδα δὲ διδασκαλίας ἐδαπανήθησαν Δρ. 797,45, ἐξ ὧν δρ. 45 εἰς δετικὰ βιβλίων καὶ δρ. 112,90 εἰς ἀγορὰν σκευοθήκης, εἰς ἣν ἐτοποθέτησα ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ ἑλληνικὰ ὄργανα τοῦ Λαυρίου καὶ τῶν νήσων, ἔτινα αὐτὸς συνέλλαξα καὶ ἐδώρησα εἰς τὸ Χημεῖον.

Τέλος δὲ ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Χημείου ἐπλουτίσθη διὰ τῶν συνεχειῶν τοῦ συγγραμματος τοῦ Gucehin-Kraut καὶ τοῦ χημικοῦ λεξικοῦ τοῦ Wuriz. Ὁ δὲ ἐκ Δρ. 343,30 ἀνερχόμενος τιμοκατάλογος τῶν κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη προστεθέντων εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Χημείου συγγραμμάτων θέλει ὑποβληθῆ κατὰ τὸ προσεχές ἀκαδημαϊκὸν ἔτος πρὸς πληρωμὴν ἐκ τῆς πιστώσεως τῶν ὑπὲρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ἀγοραζομένων κατ' ἔτος βιβλίων.

Αἱ ἀσκήσεις τῶν φοιτητῶν ἐν τῷ χημείῳ ἐγένοντο ἐφέτος λίαν ἐλλιπῶς, τῶν πλείστων φοιτητῶν ὑπηρετησάντων ἐν τῷ στρατῷ ὡς ἐπιστράτων. Λέγεται μὲν καὶ πιστεύεται γενικῶς ὅτι ἡ ἐπιστρατεία ἦτο μεγάλη θυσία, εἰς ἣν ὑπεβλήθησαν τὰ τέκνα τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ὅπως ἐν ἐνάγκῃ ἀποτίωσι τὸν τῆς πατρίδος ὀφειλόμενον φόρον τοῦ αἵματος· ἀλλ' εἰς τὰ φοιτῶντα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τέκνα πᾶσι τῆς Ἑλλάδος φαίνεται ὅτι δὲν ἐπέφερε μεγάλην τινὰ ζημίαν ἢ θυσίαν αὕτη, διότι οὐδεὶς τῶν ὑπηρετησάντων ἀπώλεσε καὶ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος τῆς φοιτήσεώς του. Ἐγγραφέντες εἰς τοὺς καταλόγους τῶν καθηγητῶν καὶ εἰς τὸ μητρώον τοῦ Πανεπιστημίου ἔλαβον καὶ τὰς ἀποδείξεις ἀκροάσεως τῆ μεσολαβήσας φίλων, ἀντ' αὐτῶν παρουσιαζομένων, παρουσιαζόμενοι δὲ εἰς τὰς ἐξετάσεις προβάλλουσι τὴν ἐπιστρατεῖαν ὡς τίτλον ἐπιεικείας. Μόνον δὲ εἰς τὰς πρακτικὰς ἀσκήσεις τοιαύτη ἐπιείκεια δὲν ἔλαβε χώραν, οἱ δὲ μὴ ἀσκηθέντες ἐφέτος φοιτηταὶ τῆς φαρμακευτικῆς καὶ τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς κατ' ἀνάγκην θέλουσιν ἀσκηθῆ κατὰ τὸ ἔτος 1881-82.

Ἐκ μὲν τῶν 14 ἐγγεγραμμένων εἰς τὸ φυσικὸν τμήμα τῆς φιλοσοφί-

κῆς Σχολῆς διὰ τὸν ἀνωτέρω λόγον μόνον 11 ἠσκήθησαν καὶ οὗτοι ἐλλιπῶς, ἐκ δὲ τῶν 20 φαρμακοποιῶν τοῦ α'. β' καὶ γ', ἔτους 14 ἠσκήθησαν καὶ 6 δὲν ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὰς ἀσκήσεις. Ἐκ τῶν φοιτητῶν τῆς ἱατρικῆς εἰς καὶ μόνος προσῆλθε καὶ ἠσκήθη δίκην ἐθελοντοῦ.

Τὰ δὲ θέματα τῶν πρακτικῶν τούτων ἀσκήσεων περιστρέφοντο περὶ τὰς κατὰ ποσὴν καὶ κατὰ ποιὸν ἀναλύσεις ἀπλῶν καὶ συνθέτων ἀλάτων καὶ ὀρυκτῶν, εἰς τὴν ἀποκκρίσιν καὶ παρασκευὴν ὀργανικῶν καὶ ἀνοργάνων σκευασίων καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πειραμάτων. Οὐδεὶς τῶν ἀσκηθέντων προῦχώρησε μέχρι τῶν ὀργανικῶν στοιχειακῶν ἀναλύσεων, τινὲς δὲ ἐπεδείξαντο ἀρετὴν ἰκανότητα περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνοργάνων ἀναλύσεων, ἀλλ' οὐδένα δύνωμαι νὰ συστήσω ὡς ἀριστεύσαντα εἰς τὴν κατὰ τὸ οἶκετον Βασιλικὸν Διάταγμα ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς πληρωμῆς τῆς διὰ τὰς ἀσκήσεις συνεισφορῆς.

Παρεδόθησαν ἐρέτος ἐν συνόλῳ 188 μὲν μαθήματα ἀνοργάνου 38 δὲ ὀργανικῆς χημείας, ἀπεπερατώθη δὲ καὶ κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος τοῦτο ἡ ὅλη σειρά τῆς γενικῆς χημείας, ἐρ' ᾧ ἐδίδεσκον τὴν μὲν ἀνοργάνου χημείαν κατ' ἐκάστην ἀπὸ τῆς 8-9 π. μ., τὴν δὲ ὀργανικὴν ἀπὸ τοῦ Μαρτίου ἀπὸ τῆς 4-5 π. μ. Ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ μαθηματικῆς μου 396 φοιτητῶν

349	ἦσαν φοιτηταὶ τῆς ἱατρικῆς
2	» » Θεολογίας
2	» » Νομικῆς
4	» » Φιλολογίας
5	» τῶν Μαθηματικῶν
14	» τοῦ Φυσικοῦ τμήματος τῆς Φιλοσοφ. Σχολῆς
20	» τῆς Φαρμακευτικῆς

Περὶ τῶν ἰδιαιτέρων τέλος τοῦ Χημείου ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν ἀναφέρω ἐν συντόμῳ ὅτι κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα ἐξηκολούθησα τὴν πρὸ πολλοῦ ἐπιχειρηθεῖσαν ἐρευνάν μου περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ τριχλωριούχου ἰωδίου ἐπὶ χημικῶς καθαρᾶς κινίνης, ἐξ ἧς προσδοκῶ ὅτι θέλει κάπως φωτισθῆ ἡ ἡμετέρα περὶ τοῦ συντακτικοῦ τύπου τῆς ὀργανικῆς ταύτης βάσεως γνῶσις. Ἔτι δὲ ἐξηκολούθησα καὶ τὴν ἐργασίαν μου περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ θειοδιοξειδίου καὶ τῆς αεραῖδους ἀμμωνίας ἐπὶ τῶν πνευμάτων τῶν λιπαρῶν καὶ τῶν ἀρωματικῶν ἐνώσεων· ἀλλ' ὀλίγον μόνον ἀμφότεραι αἱ ἐργασίαι αὗται προώδευσαν, τὸ μὲν διότι ἐν τῷ νοσηρῷ καὶ καθύγρα ἡμῶν χημείῳ ἡ πέρην τῆς ὕρας διαμονὴ τιμωρεῖται ἀφούκτως μὲ νευραλγίας καὶ ρευματισμούς, τὸ δὲ διότι αἱ

πολλάκι ἐργασίαι τῶν παρεδόσεων, ἀσκήσεων καὶ ἐξετάσεων καταλαμβάνουσι πάντα διαθέσιμον χρόνον. Ἐάν δὲ κατέκουν ἐν τῷ Χημείῳ, τότε ἴσως ἠδυνάμην νὰ χρησιμοποιήσω τὰς ὥρας, ἕως σήμερον διατρίβω ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, πρὸς ἀποπεράτωσιν τοσούτων ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν, ἀπαιτουσῶν τὴν ἀδιάλειπτον παρουσίαν καὶ ἀέννητον μέριμναν τοῦ χημικοῦ.

Ἀποσπασθεὶς κατὰ τὰς διακοπὰς τοῦ Πάτχα εἰς Χίον, ὅπως σπουδάσω τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συμβάντος τὴν 22 Μαρτίου ἐ. ἔ. καταστρεπτικοῦ σεισμοῦ, ἴδρυσεν ἐκεῖ τῇ συμπράξει τῶν ἰατρῶν κκ. Μαγγίνου καὶ Ν. Μικκᾶ τὸ « Ἑλληνικὸν Νοσοκομεῖον » καὶ ἐξηκρίβωσεν ἐπιστημονικὰ τινὰ γεγονότα, περὶ ὧν ὡς καὶ περὶ τῶν κατ' Ὀκτώβριον ἐ. ἔ. γενομένων πρὸ ἐμοῦ ἐπιτοπίων παρετηρήσεων, θέλει διαλάβει ἢ ὁσονούτω ἐκδιδομένη περὶ τοῦ σεισμοῦ τῆς Χίου διατριβή μου. Ἐν δὲ τῷ Χημείῳ ἀνέλυσα δείγματα τινὰ ὄρυκτων καὶ ὑδάτων, ἅτινα ἐπὶ τούτῳ ἐκ Χίου μετέφερα.

Κατὰ δὲ τὰς θερρινὰς διακοπὰς, ἀπὸ τῆς 10 Αὐγούστου μέχρι 1 Νοεμβρίου κατέγεινα εἰς τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν τοῦ ὑδατος ὀπηγῶν καὶ 20 ὄρεάτων καὶ ὑδρογωγείων τοῦ λακκνοπεδίου τῶν Ἀθηνῶν, ἐπισκοπῶ τῆς βεβαίωσης ἂν ταῦτά εἰσιν ὑποπτὰ ὑπὸ ὑγιεινὴν ἐποψίν ἢ ἄγνή. Τὰς περὶ τῶν ἀναλύσεων τούτων ἐκθέσεις μου, ἕως προτίθεμαι ὡσαύτως νὰ ἐκδώσω διὰ τοῦ τύπου, ἐπέδωκα τῷ κυρίῳ Δημάρχῳ Ἀθηναίων τὴν 6 Νοεμβρίου ἐ. ἔ. Ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ μετ' ἄκρας ἀκριθείας καὶ διὰ προσωπικῆς Ουσίης ἐκτελεσθεῖσαι ἀναλύσεις αὗται οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ καταδειξῶσιν ὅτι τὰ αὐτοφυῆ ὑδάτα τῶν πηγῶν τῆς Ἀττικῆς εἰσὶ καθαρὰ καὶ ὑγιεινὰ ὡς ὀλίγα ἄλλα τῆς ὑδρογαίης καὶ ὅτι, ἂν που συμβαίνει νὰ μολύνωνται ταῦτα, τοῦτο γίνεται, ἐκεῖ, ἐνθὺ αὐτοὶ οἱ κάτοικοι καὶ αἱ διάφοροι Ἀρχαὶ ὄφρ' ἵκων νὰ μεριμνῶσι πλείοτερον περὶ τῆς καθαριότητος καὶ τῆς διατηρήσεως τῆς δημοσίας ὑγιείας.

Τέλος δὲ ἐξέδωκα διὰ τοῦ τύπου μικρὸν φυλλάδιον περὶ « ἀπολυμάνσεως » τοῦ ἀέρος, τοῦ ὑδατος, τῶν ὀδῶν, τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν ἀποπάτων ἐν κυριῷ ἐπιδημιῶν καὶ ἐδώρησα τὴν ἐκ πεντακοσίων ἀντιτύπων ἐκδοσὶν ταύτην εἰς τοὺς ἐκ τῆς ἐρεταινῆς ἐπιδημίας παθόντας ἐνδοεῖς, ἔτι δὲ ἐδημοσίευσεν τῇ ἐντολῇ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου ὑπόμνημα περὶ ἀποτελεσματικῆς ἀπολυμάνσεως τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐὐπειθέστατος

ΑΝΑΣΤ. Κ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

καθηγητὴς τῆς χημείας.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ Τῷ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚῷ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙῳ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ

1880-81

Πρὸς τὴν Σ. Ἡγετανείαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ καυποβάλω ὑμῖν κατάλογον λεπτομερῆ ἀπάντων τῶν εὐρεθέντων πραγμάτων ἐν τῷ φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1880-81, ὅτε ἀνέλκθον τὰ καθήκοντα διευθυντοῦ. Εἰς τίνα δὲ κατάστασιν εὗρον τότε τὸ φαρμακευτικὸν φροντιστήριον, νομίζω καλὸν νὰ παρεσιωπήσω ἐνταῦθα.

Ὁ εἰρημένος κατάλογος διαιρεῖται εἰς τέσσαρα μέρη ὡς ἐξῆς:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΕΠΙΠΛΑ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΒΙΒΛΙΑ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ. ΓΑΙΚΑ.

I. ΓΑΙΚΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

A'. Συλλογὴ ἀπλῶν φαρμάκων

B'. Συλλογὴ χημικῶν σωμάτων

II. ΓΑΙΚΑ ΑΠΟΘΗΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ. ΣΚΕΥΗ, ὈΡΓΑΝΑ, ΣΥΣΚΕΥΑΙ

ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ.

Εἰς τὴν καταγραφὴν τῶν τελευταίων ἀντικειμένων ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν α') ἡ ἀλφαριθμητικὴ τάξις τοῦ ὀνόματος αὐτῶν· β') ἡ κυριωτέρη χρῆσις αὐτῶν· γ') τὸ βαρύτερον ἢ μὴ αὐτῶν· δ') ἡ μεγάλη ἢ μικρὰ χρῆσις αὐτῶν, καὶ ἐὰν ᾖσιν εὐθραστὰ ἢ μὴ.

Ἐξ ὅλων τῶν ἐν τῷ φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ εὐρεθέντων πραγμάτων μόνον ἡ συλλογὴ τῶν ἀπλῶν φαρμάκων δὲν καταγράφη εἰτέτι ὀνομαστὶ ἐν τῷ καταλόγῳ, καὶ τοῦτο διότι καὶ ἐπιγραφῆ τῶν δύο ἐκ τῶν τριῶν σειρῶν εἶναι ἀπεξυσημέναι. Ἀλλὰ καὶ ἡ συλλογὴ αὕτη θὰ προσδιορισθῇ καὶ καταγραφῆ ἄφοῦ ἐκτελεσθῶσιν ἐν τῷ φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ ἄλλα ἐργασίαι ἐπείγουσαι.

Ἐκ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος καταλόγου εἶναι εὐκόλον νὰ εἶδῃ ὁ εἰδήμων

ὅτι τὰ πάντα ἐν τῷ φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ πτωχὰ καὶ ἐλλιπῆ καὶ ἀτελῆ. Οὕτω π. χ. ἡ εἰδικὴ βιβλιοθήκη ἦτις εἰς τὰ χημεία εἶναι ἐπίσης ἀνεγκλίξαι εἰς τὸν ἐργαζόμενον ὅσον καὶ τὰ ὄργανα καὶ τὰ ὑλικά, δὲν περιέχει ἄλλο ἄξιον λόγου περιοδικὸν εἰ μὴ τὸ Journal de Pharmacie et de Chimie, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μέχρι τοῦ 1870. Ἦδη τὸ φαρμακευτικὸν φροντιστήριον λαμβάνει ἀντὶ τούτου δύο ἄλλα περιοδικά, ἦτοι ἀπὸ τὸν Ἰούνιον 1881 L'Union Pharmaceutique καὶ ἀπὸ τῆς 2 Ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὴν Pharmaceutische Zeitung· ἐκ 17 δὲ φυλλαδίων τοῦ τελευταίου τούτου περιοδικοῦ ἔλειπον ὅτε ἐγένετο ἡ ἀπογραφή τριζ.

Ἡ συλλογὴ τῶν χημικῶν σωμάτων εἶναι ὡσκόπως λίαν ἐλλιπής· ἐν τῇ πρώτῃ π. χ. σελίδι τοῦ καταλόγου τῆς συλλογῆς ταύτης δύναται τις νὰ εἶδῃ ὅτι ἐκ τῶν ἐνώσεων τοῦ φωσφόρου οὐδεμία ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ ὑπάρχει. Τὰ ὑλικά τῆς ἀποθήκης εἶναι ἀνάξιζ λόγου, διότι οὔτε πολλὰ εἶναι οὔτε εἰς μεγάλαις ὑπάρχουσι ποσότητας. Τὰ σκεύη τέλος καὶ τὰ ὄργανα καὶ αἱ συσκευαὶ δὲν ἀντικαθίστανται πρὸς τὰς ἀνάγκαις τῆς σημερινῆς ἐρεῦνης.

Ἡ γυμνότης τοῦ φαρμακευτικοῦ φροντιστηρίου ὡς πρὸς τὰ ὑλικά καὶ τὰ ὄργανα ἢ καταρτινομένη ἐν τῷ καταλόγῳ πρόκειται ἤδη νὰ σκεπθῆ ὡπωσδήποτε διὰ τῆς ὑπὸ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου χορηγηθείσης πιστώσεως· διὰ τῆς κατ' ἔτος δὲ χρηγομένης τοιαύτης ἐλπίζω ὅτι μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν τινῶν τὸ φαρμακευτικὸν φροντιστήριον θὰ προσφέρῃ ὄψιν πολὺ μᾶλλον εὐχάριστον.

Ἄλλ' ἡ γυμνότης τοῦ καθηδρύματός δὲν εἶναι τὸ μόνον αὐτοῦ μειονέκτημα. Ὑπάρχουσι δυστυχῶς καὶ ἄλλα πολλά, ἐκ τῶν ὁποίων κρίνω καλὸν ν' ἀναφέρω ἐνταῦθα μόνον δύο τὰ ἐξῆς·

Τὸ φαρμακευτικὸν φροντιστήριον κεῖται ὡς γνωστὸν ἐν τῇ ὑπογείῳ τῆς οἰκίας Παπαδοπούλου. Τοῦ ὑπογείου τούτου ἄλλοτε ἀπεντα τὰ δωμάτια, πλὴν δύο ἐξωτερικῶν κατοικουμένων ὑπὸ κλητῆρός τινος τοῦ Πανεπιστημίου, κατεῖχοντο ὑπὸ τοῦ φαρμακευτικοῦ φροντιστηρίου. Ἀλλὰ πρὸ τινῶν ἐτῶν δύο ἐκ τῶν φωτεινοτέρων καὶ νῦν τρίτον τι μικρὸν ἐκ τῶν φωτεινῶν ὡσκόπως δωματίων παρεχωρήθησαν εἰς τὸν ἀξιότιμον καθηγητὴν τῆς τοξικολογίας κύριον Γεωργηγιάν, καὶ οὕτω σήμερον τὸ φαρμακευτικὸν φροντιστήριον κατέστη λίαν στενόχωρον. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ κυριαρχία τῶν προειρημένων τριῶν δωματίων δέον νὰ μεταβιβάσθῃ ἐκ νέου εἰς τὸ φαρμακευτικὸν φροντιστήριον. Ἄν τοῦτο

γείνη, τότε τὸ φαρμακευτικὸν φροντιστήριον δύναται νὰ μείνῃ ἐπὶ τινὰ ἔτη ἐν τῷ ὑπογείῳ ὅπου εὐρίσκεται.

Αἰσθητὸν λίαν μειονέκτημα τοῦ φαρμακευτικοῦ φροντιστηρίου εἶναι καὶ ἡ ἔλλειψις κατὰλλήλου προσωπικοῦ. Ἀπκράϊκτον δὲ προσωπικὸν ὅπως τὸ φαρμακευτικὸν φροντιστήριον λειτουργήσῃ κανονικῶς, καὶ ὅπως ὑπάρχῃ ἐν αὐτῷ διαρκῶς τάξις καὶ ἀκρίβεια, εἶναι εἰς ἐπιμελητὴς τίμιος καὶ ἀξιόπιστος, εἰς βοηθὸς μόνιμος καὶ μὴ διὰ διαγωνισμοῦ ἐκλεγόμενος—διὰ τοῦ διαγωνισμοῦ δὲν εὐρίσκεται τὸ κατάλληλον διὰ τοιαύτας θέσεις πρόσωπον—καὶ εἰς ὑπηρετῆς, ὅστις ν' ἀνήκῃ εἰς τὸ φαρμακευτικὸν μόνον φροντιστήριον.

Ἐκθεσιν περὶ τῶν γενομένων ἐν τῷ φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ ἐργασιῶν κατὰ τὸ Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1880-81, δὲν ἐναπόκειται εἰς ἐμέ νὰ ὑποβάλω ὄμνιν, διότι ὡς εἶπον ἐν ἀρχῇ ὁ διορισμὸς μου ἐγένετο κατὰ τὰς τελευταίας θερρινὰς διακοπὰς.

Ὑποσημειοῦμαι εὐσεβάστως

Γ. Α. ΚΡΙΝΟΣ

Διευθυντὴς τοῦ φαρμακευτικοῦ φροντιστηρίου.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΤΟΞΟΛΟΓΙΚῷ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙῳ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ

1880-81.

Πρὸς τὴν Σ. Πρυτανεῖαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἡ ἐναρξίς τῶν ἀσκήσεων, τὸ πρῶτον ἤδη ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου καθιδρυομένων, ἐν τῷ τοξικολογικῷ ἐργαστηρίῳ κατὰ τὸ ληξικὸν ἔτος 1880-81 ἐβράδυνε διὰ δύο κυρίους λόγους· πρῶτον διότι ἦτο ἀνάγκη ἐπιδιορθώσεων ἐκ τῶν ἰῶν οὐκ ἀνευ καὶ διασκευῆς τοῦ ὀρισθέντος ὡς ἐργαστήριον χώρου, κίτινες ἐπρεπε νὰ συντελεσθῶσι πρὸ τῆς ἐναρξέως τῶν ἐργασιῶν, καὶ δεύτερον ἐνεκα τῆς βραχυότητος εἰς τὸν διορισμὸν βοηθοῦ, διορισθέντος, μ' ὄλας τὰς ἐπανειλημμένας παρυστάσεις μου, μύλις κατὰ Ἰανουάριον λήγοντος ἔτους. Αἱ ἀσκήσεις λοιπὸν διὰ τοὺς ἐκτιθεμένους λόγους ἤρξαντο ὑπερμεσοῦντος τοῦ χειμερινοῦ ἐξαμήνου.

Καὶ ἐνεγράφησαν μὲν διὰ τὰς ἐν λόγῳ ἀσκήσεις ὑπὲρ τοὺς 70 τριε-

τας φοιτηταί της Ιατρικής Σχολής και τινες εκ του φαρμακευτικού Σχολείου, δια τὸ στενὸν ὅμως, πρόσθετες δὲ και ὄλιγας ἀκατάλληλον τοῦ χώρου τοῦ τοξικολογικοῦ ἐργαστηρίου ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐργασθῶσι πλείονες τῶν 20 φοιτητῶν συγχρόνως· συνεπῶς ἀπεφασίσθη ἡ εἰς τέσσερα σειρὰς ἢ τμήματα κατὰ διαδοχὴν ἐξάσκησης ἀπάντων τῶν ἐγγεγραμμένων, ἀνὰ 20 ἐκάστοτε διὰ κλήρου λαμβανόμενων. Οὕτω εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἐσκηθῆσαν 20 κληρωθέντες, οἱ ἐν τῷ πίνακι Α' σημειούμενοι, μετὰ πολλοῦ ζήλου και ἐπιμελείας πλὴν τινῶν ἐξαιρέσεων ἐπιδοθέντες εἰς τὴν ἀνίχνευσιν ἐν τοῖς σπλάγγνοις ζώων (κυνίλων και γαλῶν) ἐπὶ τούτῳ ἐκάστοτε δηλητηριαζομένων ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τῶν συνθεστέρων δηλητηρίων ἀνοργάνων τε και ὀργανικῶν κατὰ διακόρους τὰς μᾶλλον βεβίαιας, ἀσφαλεῖς και ἐν χρήσει μεθόδους, και εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀναγκαίων πειραμάτων ἐπὶ ζώντων ζώων (βλατῶν) πρὸς ἔλεγχον τοῦ περιγενομένου τῶν ἀντιδράσεων ἐπὶ τῶν ἐκ τῶν σπλάγγνων ἐξαγομένων ὑπόπτων οὐσιῶν, και δὴ τῶν ὀργανικῶν.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς Α' σειρᾶς ἤρξαντο ἀσκούμενοι ἐν τῇ Β' σειρᾷ οἱ ἐν τῷ Πίνακι Β' σημειούμενοι φοιτηταί· τούτων ὅμως αἱ ἀσκήσεις μέχρι τοῦ τέλους τοῦ χειμερινοῦ ἐξαμήνου περιορίσθησαν μόνον εἰς τὴν ἀνίχνευσιν μετὰλλων τινῶν, δὲν ἐπαυλοῦσθησαν δὲ τὸ θεωρινὸν ἐξαμῆνον ἕνεκα τῆς μακρᾶς νόσου ἣν ὑπέστην. Οἱ κύριοι οὗτοι ἀσκηθῆσονται κατὰ τὸ τρέχον ἔτος.

Αἱ τοξικολογικαὶ ἀσκήσεις ἐνηργοῦντο κατὰ τὰς ἐν τῷ προγράμματι ὥρας και ἡμέρας τακτικῶς, ἀνὰ πᾶσαν δηλονότι δευτέραν, τετάρτην και παρσκευὴν ἀπὸ τῆς 2—5 μ. μ. ὥρας.

Και ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸ λήξαν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ὡς πρὸς τὰς τοξικολογικὰς ἀσκήσεις πεπραγμένα, ὑρεῖται ὅμως νὰ παρστησῶ ὅτι ἡ Σ. Πρυτανεῖα δέον ἔπως ὑπὸ λίαν σπουδαίαν ἐποψιν λάβῃ τὸ ζήτημα τοῦ χώρου τοῦ τοξικολογικοῦ ἐργαστηρίου, καθότι τοῦτο, ὅπως τὰ νῦν ἔχει, καθ' ἃ ἐπανειλημμένως και διὰ ζώσης και ἐγγράφως ἐδήλωσα, εὐρίσκειται ἐν ὄλιγας ἀκατάλληλῳ και τὰ μάλιστα ἐπιβλαβεῖ διὰ τὴν υγείαν τῶν ἐργαζομένων χώρῳ, ἐν ὑπογαίῳ δηλονότι στενῷ, ὑγρῷ και οὐδὲν τῶν πρὸς τὸν σκοπὸν πρόσφορον παρέχοντι.

Εὐπειθέστατος

Α. ΓΕΩΡΓΙΑΝΤΑΣ

Καθηγητὴς τῆς Ἱατροδικαστικῆς και περαματικῆς Τοξικολογίας.

ΠΙΝΑΞ Α'.

Οἱ κατὰ τὴν πρώτην σειρὰν ἀσκηθέντες ἐν τῷ τοξικολογικῷ ἐργαστηρίῳ τῷ 1880-81.

Ἀριθμὸς αἰθῶν	Ὄνομα και ἐπίνομον	Πατὴρ	Σχολή	Ἔτος φοιτήσεως
1	Γεώργιος Κόρος	Θεσσαλία	Ἱατρική.	1 ^ο .
2	Γεώργιος Θ. Σαρχατζής	Μακεδονία	»	»
3	Ἐμμανουὴλ Ἰωαννίδης	»	»	»
4	Ἰωάννης Κελαδής	»	»	»
5	Νικόλαος Μουμουζᾶς	»	»	»
6	Γεώργιος Σ. Παπαδάκης	Κρήτη	»	»
7	Εὐσεβίου Σταθόπουλος	Κέρκυρα	»	»
8	Δημήτριος Παναγιωτίδης	Ἱππερος	»	»
9	Κωνσταντ. Ἡλιοπούλας	Λάρισα	»	»
10	Νικ. Δελλαγαρυμάτσας	Ἄνδρος	»	»
11	Ἰωάννης Μοσχολίτης	Σάμος	Φαρμακευτική.	»
12	Ἰωάννης Στεφανόπουλος	Τρίπολις	»	»
13	Ἐμμανουὴλ Ζερμπούλης	Κωνσταντινούπολις	Ἱατρική.	»
14	Λεωνίδας Πανταζής	Ἱππερος	»	»
15	Χρῆστος Μπινῆς	Καλιμαί.	»	»
16	Κωνσταντῖνος Μαδιάς	Χίος	»	»
17	Σπυρίδων Λέκκας	Ἀθήναι	»	»
18	Βλ. Δημόπουλος	Κέρκυρα	»	»
19	Δρ. Καραγιωσφοπούλας	Ἱππερος	»	»
20	Δημ. Γαμπακίπουλος	Γορτυνία	»	»

ΠΙΝΑΞ Β'.

Οἱ κατὰ τὴν δευτέραν σειρὰν ἐν τῷ τοξικολογικῷ ἐργαστηρίῳ τῷ 1880-81 ἀσκηθέντες.

Ἀριθμὸς αἰθῶν	Ὄνομα και ἐπίνομον	Πατὴρ	Σχολή	Ἔτος φοιτήσεως
1	Δημ. Κράτσογλου		Ἱατρική.	1 ^ο .
2	Παρ. Στυλιανίδης		»	»
3	Δου. Μαλάτης		»	»
4	Ἐμμ. Εὐστρατιάδης		»	»
5	Ἰωάννης Κωνσταντῖνος		»	»
6	Γεώργιος Νικολαΐδης		»	»
7	Φωτ. Ζάγορας		»	»
8	Ἄσ. Γεωλάδης		»	»
9	Ἀρχ. Βλαττός		»	»
10	Ἐμμ. Καραμάνος		»	»
11	Κωνστ. Κανατσούλας		»	»
12	Γεώργιος Καραϊσκάκης		»	»
13	Π. Ραζέλας		»	»
14	Νικόλαος Ἐμμανουὴλ		»	»
15	Σπυρίδων Σπάθας		»	»
16	Β. Τριτασιόγλου		»	»
17	Σ. Κωνσταντινίδης		»	»
18	Ἀντώνιος Θεοδοτῖδης		»	»
19	Ζηχαρίας Ἡλῆν		»	»
20	Νικόλαος Σαλαμπάντας		»	Β'.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 21 Ὀκτωβρίου 1881

Α. Δ. ΓΕΩΡΓΙΑΝΤΑΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΛΕΤΥΚΛΑΙΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ

1880 - 81.

Πρὸς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Εἰς πέντε χιλιάδας διακοσίους εἴκοσι καὶ τέσσαρας (5224) ἀνέρχονται οἱ ἀσθενεῖς, εἰς οὓς ἐχορήγησεν τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης βοήθειαν ἢ Ἄστυκλινικὴ κατὰ τὸ ληξάν ἔτος ἕνεκα δὲ τοῦ ἄωρου θανάτου ἑνὸς τῶν βοηθῶν αὐτῆς, τοῦ μακαρίτου Σκιαδάρστη, διὰ τὴν στέρησιν τοῦ ὁποίου πενθεῖ σήμερον ὁ ἱατρικὸς σύλλογος, καὶ ἕνεκα τῶν ἐκτάκτων ἐργασιῶν, ἃς τὸ ἀγαθοεργὸν τοῦτο κατ᾿ ἄστυμα ἐξετέλεσε κατὰ τὸ δίσταμα τῆς πρὸ μικροῦ μαστιοπάθης τὴν πρωτεύουσαν ἐπιδημίας, δὲν ἐπερξιώθη μέχρι τοῦδε λεπτομερῶς κατὰ τὸ σύνθημα ἢ στατιστικὴ τοῦ παρελθόντος ἔτους, θέλει ὁμῶς εἶναι ἐτοίμη κατὰ τὴν τύπωσιν τῆς λογυδοσίης τοῦ ἀποχωροῦτος Πρυτάνεως.

Νομίζω δὲ δικαιοῦστον νὰ γείνη λόγος ἐκ μέρους τῆς Πρυτανείης διὰ τὴν συνδρομὴν, τὴν ὁποίαν τὸ Πανεπιστήμιον διὰ τῆς Ἄστυκλινικῆς ἐτοίμως παρέσχεν εἰς τὴν Πρωτεύουσαν κατὰ τὴν σπουδαιοτάτην ἐπιδημίαν τοῦ παρελθόντος φθινοπώρου, καὶ νὰ ἀποδοθῆ ὁ δίκαιος ἔπαινος εἰς τε τοὺς βοηθοὺς καὶ τοὺς φοιτητὰς αὐτῆς, οἵτινες ἄνευ αὐθεντὸς συμφέροντος, μετὰ ζήλου καὶ αὐταπαρνήσεως ἐξεπλήρωσαν πιστῶς τὸ ἑαυτῶν πολύμοχθον καθήκον.

Ἐθπειθέστατος

Δ. Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

Διευθυντὴς τῆς Ἀστυκλινικῆς.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑ Τὴν ΠΡΥΤΑΝΕΙΑΝ ΤΟΥ Κ. Β. ΛΑΚΩΝΟΣ

Εἰς τὴν Ἀστυκλινικὴν Προσελαθόντων Ἀσθενῶν

	Ὅλικός ἀριθμὸς	Ἄρσενες	Ἐπίλοιποι	Νύκτα	Παιδία	Νεανίσκοι	Ἄνδρες	Γέροντες	Ἀποθνήσκουσες
Ὅλικός ἀριθμὸς	4859	2821	2038	302	1082	1005	2207	263	25
Διαλείποντες παρῆται	1161	806	565	43	390	372	603	53	—
Ἀναπνευστικ. ὄργανων	658	405	253	50	147	122	284	46	5
Καρδιακά	52	31	21	—	2	8	30	12	—
Γαστροεντερ. σωλήνος	1055	620	435	185	251	478	393	48	16
Πνεύμων	48	16	2	—	1	—	16	1	—
Ἡγερ. καὶ γαστ. μυστ.	55	41	14	1	8	6	38	2	—
Αἰσθητηρίων	29	13	16	1	15	5	7	1	—
Μυαλγ. καὶ νευραλγία	223	173	120	—	5	32	196	40	—
Ἀνακρίαι	388	117	271	—	24	91	251	22	—
ὑστερισμοί	49	—	49	—	1	3	45	—	—
Ἐπιληψίαι	24	13	41	—	3	6	14	1	—
Δερματικά	148	93	55	6	51	32	50	0	—
Φλεγμ. καὶ τραύματ.	91	71	20	—	20	16	43	12	—
Ἀρροδίαια	206	186	20	—	3	57	142	4	—
Χοιράδες	139	67	72	1	104	29	5	—	—
Γενν. ὄργαν. γυναικῶν	85	—	85	—	2	8	73	2	2
Οὐρογ. ὄργ. ἀνδρῶν	41	41	—	1	8	6	16	10	—
Ἠξάνθηματ. παρῆται	41	26	15	2	26	13	—	—	—
Κοκκοῦς	26	12	14	3	21	1	1	—	—

Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυκλινικῆς
καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου
Δ. Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ

1880-81.

Πρὸς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1880 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1881 ἐθεραπεύθησαν ἐν τῇ ἐμῇ κλινικῇ ἐν ὅλῳ 580 ἄρρώστοι, ἐξ ὧν 487 ἄνηκον εἰς τὸ ἄρρην καὶ 93 εἰς τὸ θῆλυ γένος.

Ἐκ τούτων 273 μὲν, ἤτοι 230 τοῦ ἄρρηνος καὶ 43 τοῦ θήλεος γένους ἐνοσηλεύθησαν ἐν τῷ νοσοκομείῳ· 307 δέ, ἤτοι 257 τοῦ ἄρρηνος καὶ 50 τοῦ θήλεος γένους, ἐθεραπεύοντο ἀστυκλινικῶς, ἐρχόμενοι ἐξωθεν, ὅπως λαμβάνωσιν ἐκάστοτε τὴν ἱατρικὴν συνδρομὴν· ἔπασχον δὲ συνηθέστατα νοσήματα μὴ ἀναγκάζοντα τὸν πάσχοντα νὰ τηρῇ τὴν κλινικὴν. Ἐν τῷ νοσοκομείῳ δέ, διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀρκούντος χώρου, εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην πάντοτε νὰ δεχώμεθα πρὸς νοσηλείαν τοὺς σπουδαίους μόνον νοσήματα πάσχοντας καὶ τοὺς σπουδαίων ἐγχειρήσεων χρῆζοντας.

Τὰ νοσήματα δέ, ἅτινα οἱ ἐν τῷ νοσοκομείῳ νοσηλευθέντες 273 ἔπασχον, εἶσι περίπου τὰ ἑξῆς.

1. Τραύματα διὰ θλάσεως, δι' ὀξείων ὀργάνων, διὰ πυροβόλων ὄπλων, δι' ἐκρήξεως δυναμίτιδος, ἔφερον 60, ἐξ ὧν 54 ἰάθησαν, 6 δὲ ἀπεβίωσαν· εἰς 3 τῶν ἐκ δυναμίτιδος παθόντων ἐνηργήθη καὶ ὁ ἀκρωτηριασμός τοῦ ἀνω ἄκρου.

2. Κατάγματα διαφόρων ὀστέων ἔπασχον 21, τούτων 17 ἰάθησαν, 2 δὲ μετὰ κατάγματος τῆς βάσεως τοῦ κρανίου καὶ ἕτεροι 2 μετὰ κατάγματος ἐπιπεπλεγμένων καὶ εἰσδύοντων εἰς τὴν τοῦ γόνατος καὶ τὴν ποδοκνημικὴν ἄρθρωσιν, ἀπεβίωσαν.

3. Γενικὴν σφίγγιν ἔφερον 13, τούτων 3 ἰάθησαν ἐντελῶς, 8 ἐξῆλθον τοῦ νοσοκομείου μεγάλως βελτιωθέντες, ὅπως ἐξακολουθήσωσι τὴν θεραπείαν ὡς ἐξωτερικοί, 1 δὲ ἐξῆλθεν οὐδῶλως βελτιωθείς.

4. Θηλώματα ὑπερμεγέθη περὶ τὸν δακτύλιον ἔφερον 1, ὅστις ἰάθη, ἀποκοπείσων τῶν ἐκβάλαστέσεων διὰ τοῦ θερμοκαυτήρος.

5. Ἐπιιδυμίτιδα βλεννορροϊκὴν ἔπασχον 1, ὅστις ἰάθη.

6. Φυματίωσιν τοῦ ὄρχεως ἔφερον 1, παρ' ᾧ ἐνηργήθη ἡ ἐκτομὴ τοῦ ὄρχεως μετ' ἐπιτυχίας.

7. Διάχυτον φλεγμονὴν ἔπασχον 12 κατὰ διαφόρους χώρας· πλὴν ἐνός, ὅστις ἀπεβίωτε, πάντες οἱ λοιποὶ ἰάθησαν.

8. Ἐρυσίπελιν ἔπασχον 5, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν τυχόν ἐν τῷ νοσοκομείῳ τραυματιῶν, τῶν ἐρυσίπελιν παθόντων· καὶ οἱ 5 ἰάθησαν.

9. Μὲ ἐπιθηλίωμα εἰς διαφόρους τοῦ προσώπου χώρας εἰσῆλθον 13, ἅπαντες ἐχειρίσθησαν, καὶ 10 μὲν τούτων ἀπέχθησαν ἰαθέντες, 2 μεθ' ὑποτροπῆς, εἰς δὲ ἀπεβίωσαν.

10. Καρκίνον ἔφερον 7 γυναῖκες, 5 κατὰ τὸν μαστὸν καὶ 2 κατὰ τὴν μήτραν· ἅπαντες οἱ καρκίνοι τοῦ μαστοῦ καθηρέθησαν καὶ αἱ πάσχουσαι ἀπέχθησαν ἰαθεῖσαι· ἡ ἑτέρα τῶν τὸ καρκίνωμα τῆς μήτρας πασχουσῶν ἐχειρίσθη δι' ἀποξέσεως τοῦ νεοπλασματος καὶ καυτηριασμοῦ διὰ θερμοκαυτήρος· αὕτη ἀπεβίωσεν ἐκ περιτονίτιδος, ἡ δὲ ἑτέρα ἀνεχώρησεν ἀνευ βελτιώσεως τινος.

11. Νεοπλασματα διάφορα, εἰς χώρας διαφόρους τοῦ σώματος ἐδράζοντα, ἔπασχον 14, ἐκ τούτων 11 ἐχειρίσθησαν καὶ 3 ἀνεχώρησαν· ἐκ τῶν χειρισθέντων 10 ἰάθησαν καὶ εἰς ἀπεβίωσαν.

12. Χρονικὴν μυκητώδη φλεγμονὴν τῶν ἄρθρων ἔπασχον 23. 4 μὲν, φέροντες τὸ νόσημα κατὰ τὴν ποδοκνημικὴν ἄρθρωσιν, ἰάθησαν διὰ τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ τῆς κνήμης, ἀνά εἰς δὲ, φέροντες τὴν φλεγμονὴν κατὰ τὸν καρπὸν, τὸν ἀγκῶνα καὶ τὸν ὄμον, ἰάθησαν διὰ τῆς διεκπίσεως τῶν πασχόντων ἄρθρων, ἰάθη δὲ καὶ εἰς μὲ φλεγμονὴν τῆς κατ' ἰσχίον ἄρθρώσεως, ἐν τῷ πρώτῳ σταδίῳ διατελούσης· εἰς τῆς νόσου· ἐκ τῶν λοιπῶν 4 ἀπεβίωσαν, ὧν 2 ἔπασχον σπονδυλίτιδα, 1 φλεγμονὴν τοῦ κατ' ἰσχίον ἄρθρου καὶ 1 φλεγμονὴν τῆς ποδοκνημικῆς ἄρθρώσεως· τῶν λοιπῶν οἱ πλεῖστοι ἀπέχθησαν βελτιωθέντες κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον.

13. Ὄστων παθήσεις ἔφερον 17, ἤτοι 4 ὀστεομυελίτιδα, ὧν τρεῖς μὲν ἰάθησαν, εἰς δὲ ἀπεβίωσαν· 11 νεκρῶσιν εἰς διάφορα ὀστέα. Εἰς πάντας ἐγένετο ἡ ἐγχείρησις πρὸς ἐξάίρεσιν τοῦ νεκρώματος, μεθ' ἧς ἀπέχθησαν ἵασις· 2 δὲ τερηδόντα τοῦ εἰλακοῦ ὀστοῦ, τούτων ὁ μὲν ἀπεβίωσεν, ὁ δὲ ἀπέχθη βελτιωθείς.

14. Λιθίαν πάσχοντες προσῆλθον 12· τούτων 9 ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν λιθοτομίαν, ἀκόσκις διὰ τῆς λοξῆς καὶ ἀπᾶξ διὰ τῆς ἀμφιλόξου τομῆς. Οἱ πλεῖστοι λίθοι ἦσαν ὑπερμεγέθεις. Ἐκ τῶν λιθοτομηθέντων 6 ἰάθησαν καὶ 3 ἀπεβίωσαν ἐκ περιτονίτιδος καὶ ἐξυπλήσεως· 3 ὑπε-

βλήθησαν εις την λιθοτριψίαν, 6 εις τούτων ιχθη, οι δύο δ' ετεροι απεβίωσαν υπό πνεύματιδος.

15. Κήλην εφερον 3' πρὸς τοῖς 4 ἦν αὐτὴ πρὸ ἡμερῶν συνεσφιγμένη, καὶ ἐνηργήθη μὲν ἡ κηλοποιία, πλὴν πάντες ἀπεβίωσαν· οἱ ἕτεροι 4 εφερον κήλην ὑπερμεγέθη, μὴ συγκρατούμενην διὰ κηλεπιδέσμου. Δι' ἐπικνελημιμένων ὑποδοριῶν ἐνέτερον οἰοπνεύματος περὶ τὸ στόμιον τῆς κήλης κατωρθώθη ἡ διὰ κηλεπιδέσμων συγκράτησις αὐτῶν.

16. Κολπακουστικὰ σπρίγγια πάσχουσι προσήλθον 5, εἰς τὰς 4 τούτων ἐνηργήθη ἡ ἐγχείρησις· καὶ αἱ 4 ἰχθησαν, αἱ δύο μετὰ τὴν πρώτην, αἱ δὲ ἕτεραι δύο μετὰ τὴν δευτέραν ἐγχείρησιν.

17. Ἄτονα ἔλκη φέροντες προσήλθον 16, πάντες σχεδὸν ἰχθησαν.

18. Βουβῶνας ἐπάσχον 4, πάντες ἰχθησαν.

19. Ἐγκύματα εφερον 4, ὧν τρεῖς μὲν ἰχθησαν, εἰς δὲ, φέρων ἔγκυμα κατέχον πλέον τοῦ ἡμίσεος τῆς ἐπιφανεῖς τοῦ σώματος, ἀπεβίωσε.

20. Ὑδροκήλην ἐπάσχον 4, οἱ 2 τούτων ἰχθησαν δι' ἐνέσεως τοῦ δι' ἰώδους βάμματος, οἱ δ' ἕτεροι 2 διὰ τομῆς.

21. Ἐδρσπρίγγια εφερον 5, ἰχθέντες διὰ δικιζέσεως.

22. Γάγγραιναν ἐπάσχον 4, ὧν τρεῖς ἐκ φλεγμονῆς, οἷτινες ἰχθησαν, καὶ εἰς ἐκ μαρκαμοῦ, οὗτος ἀνεχώρησε.

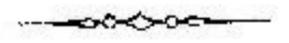
Πλὴν τούτων ἐνοσηλεύθησαν καὶ ἕτεροι 22, διάφορα πάσχοντες νοσήματα, ἦτοι 2 βλαιτόποδα, ὧν ὁ μὲν ἰχθη, ὁ δὲ ἐβελτιώθη· 2 βλενωδεις πολυπόδα τῆς ρινός, ἰχθέντες δι' ἐκριζώσεως· 2 κισσοῦς, οἷτινες ἐβελτιώθησαν· 2 ἀγκύλωσιν τοῦ γόνατος νόθον, ὁ ἕτερος ἰχθη, ὁ δὲ ἕτερος ἐβελτιώθη διὰ βιζίας ῥήξεως· 2 ὑωρίκσιν, οἷτινες ἰχθησαν· 1 τρυμυκτικὸν ἀνεύρωμα τῆς βραχιονίου ἀρτηρίας, χειρισθεὶς κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Ἀντίλλου καὶ ἰχθεῖς· 1 πυσθώρκα, ὅστις ἀπεβίωσε· 1 διαστροφὴν σπουδαίαν τῆς κνήμης, ὅστις, ἀκρωτηριασθεὶς, ἀπεβίωσεν· 1 οὐροχόον σπρίγγιον, ἰχθεῖς· 1 δικτιτρκίνον ἔλκος τοῦ ποδός, ὡσαύτως ἰχθεῖς· 1 γυνὴ ὀξεῖται μητρίτιδα ἰχθεῖσαν· 1 ἀπόστημα τοῦ ἥπατος, ὅπερ ἰχθη· 1 κολλόδωσιν τῆς κορυφῆς τῆς ρινός, ὅστις δὲν ἐδέχθη νὰ ὑποστῇ ἐγχείρησιν· 1 ἐξάρθρωμα τοῦ ἔσω ἀκροῦ τῆς κλειδός ἐπὶ τὰ πρόσω, ὅπερ ἰχθη· τέλος 1 νεύρωμα μικρὸν κατὰ τὴν κνήμην, ὅπερ ἐξηρέθη.

Ἐν συνόλῳ λοιπὸν ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐμῇ κλινικῇ νοσηλευθέντων 273 ἀρρώστων ἰχθησαν μὲν 202 ἦτοι 74 0/0, ἐβελτιώθησαν 26 ἦτοι 9,5 0/0, οὐδόλως ἐβελτιώθησαν ἢ ἐχειροτέρευσαν 14, ἦτοι, 5 0/0, ἐτελεύτησαν

δὲ 31, ἦτοι 11,4 0/0. Ἡ ἀναλογία αὕτη τῆς θνησιμότητος εἶνε κατὰ τι κατωτέρη τῆς θνησιμότητος τῶν ἐν Εὐρώπῃ νοσοκομείων· ἀλλ' ἐν τις ἀναλογισθῆ, ὅτι μόνον οἱ πύχοντες σπουδαῖα νοσήματα γίνονται δεκτοὶ πρὸς νοσηλείαν ἐν τῇ ἡμετέρῳ νοσοκομείῳ, δι' οὗς λόγους ἐν ἀρχῇ ἀνεφέρκαμεν, ἐν ᾧ ἐν τοῖς νοσοκομείοις τῆς Εὐρώπης νοσηλεύονται παντοῖς εἶδους ἀρρώστοι καὶ ἐπουσιωδέστατα πύχοντες νοσήματα, οἷον παρωνυχίας, ἐκζέματα, δοθηῖνας, χοιραδικὰ ἔλκη, ἀποστήματα, ἀπλάς θλάσεις, μικρὰ τραύματα κτλ. κτλ., ἕτινα οὐδέποτε σχεδὸν ἀπολήγουσιν εἰς θάνατον, καὶ ὅτι ἐν τῇ ἀναλογίᾳ τῆς θνησιμότητος συμπεριλαμβάνονται καὶ πάντες οὗτοι, καὶ ἕμως ἡ θνησιμότης ἐν αὐτοῖς ἀνέρχεται εἰς 11—12 0/0 καὶ πλέον, θέλει εὖρει, ὅτι ἡ ἐν τῷ ἡμετέρῳ νοσοκομείῳ θνησιμότης εἶνε πολλῶ ἔλασσον τῆς ἐν ἐκείνοις. Ἄν καὶ τὸ ἡμέτερον νοσοκομεῖον εἶχε μέγα καὶ χῶρον μεγαλείτερον, ἐκ τῶν ἐξωτερικῶς θεραπευθέντων 307 ἀρρώστων ἤθελον νοσηλευθεῖ ἐν αὐτῷ τοῦλάχιστον οἱ ἡμίσεις, τότε δὲ ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν νοσηλευθέντων θὰ ἀνήρχετο ἀπὸ 273 εἰς 425, ἐνῶ ἡ θνησιμότης θὰ ἔμενον ἡ αὐτὴ καὶ ἡ ἀναλογία αὐτῆς ἤθελε καταβιβασθῆ εἰς 7,3 0/0, ἀποτέλεσμα ἐκ τῶν μαλα εὐαρέστων.

Τέλος καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐνηργήθησαν 110 ἐγχειρήσεις, ὧν αἱ πλεῖστοι σπουδαῖαι, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐγχειρήσεων τῆς μικρῆς χειρουργίας καλουμένων. Ἐκ τῶν ἐγχειρήσεων 23 ἐνηργήθησαν ἐπὶ ἀρρώστων ἐξωτερικῶν.

Θ. ΑΡΕΤΑΙΟΣ
καθηγητῆς τῆς χειρουργικῆς παθολογίας
καὶ χειρουργικῆς κλινικῆς.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΩ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ

1880-81.

Πρὸς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ἐγένοντο ἐν τῷ Μαιευτηρίῳ τριάκοντα καὶ ἑξ (36) τοκετοὶ· ἐτέχθησαν δὲ τριάκοντα ἑξ βρέφη, ἑξ ὧν εἴκοσι καὶ ἑξ (26) ἄρρένας καὶ δέκα (10) θήλειαι.

Ἐκ τῶν τεχουσῶν τούτων γυναικῶν εἰς μίαν μόνον, ἣτις εἰσῆλθεν ἐν τῷ Μαιευτηρίῳ ἐν πληρεστάτῃ ἀναίμια, πηγαζούσῃ ἐκ τοῦ παρὰ φύσιν προσπεφυκότος πλῆκοῦντος, ἐγένετο ἡ ἐκθεδιασμένης τοκετός (accouchement forcé), μετὰ τὸν ὅποιον ἡ λεχὼ σχετικῶς ἐν καλῇ καταστάσει εὐρισκομένη, ἔπαυε τὴν τότε ἐπιδημικὴν νόσον τοῦ κοιλιακοῦ τύφου, καὶ ἐτελεύτησεν. Αἱ δὲ λοιπαὶ πλὴν ἀσημάντων τινῶν ἀνωμαλιῶν, κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ τὴν λοχεῖαν ἐμφανισθεισῶν, ἐξῆλθον καλῶς ἔχοντα ἐκ τοῦ Μαιευτηρίου. Ἐκ τῶν βρεφῶν ἐν μόνον ἐτέχθη νεκρὸν, τὰ δὲ λοιπὰ ἅπαντα ἦσαν ὑγιῆ καὶ καλῶς ἔχοντα.

Αἱ κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ διδασκασαὶ μαθήτριαί ἦσαν περὶ τὰς πενήκοντα (50) ἐκ τούτων δὲ τριάκοντα καὶ μίαι (31) ἔλαβον τὴν κατὰ νόμον ἀπολυτήριον ἐνδειξιν.

Αἱ παρεδόσεις τῶν μαθημάτων τῆς Μαιευτικῆς εἰς τὰς μαῖας τεκτονικῶς ἐγένοντο, αἱ δὲ πρακτικαὶ ἀσκήσεις τῶν διδασκτῶρων τῆς Ἰατρικῆς καὶ τῶν Μαιῶν ἐξηκολούθησαν τεκτονικῶς καθ' ὅλον τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῶν διακοπῶν γινόμεναι.

Κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον τὸν τέως βοηθὸν τοῦ Μαιευτηρίου κ. Δ. Κόνσολαν προαίθεσθέντα εἰς ἐκτακτὸν καθηγητὴν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, διεδέχθη ὁ διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς καὶ πρὸ πολλοῦ χρόνου τὴν ἰατρικὴν ἐξασκῶν κ. Ἀλέξανδρος Τριάντης.

Διὰ τοῦ τεκτονικῶς κατ' ἔτος χρηρηγομένου χρηματικοῦ ποσοῦ παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν ἠγοράσθησαν καὶ τὸ παρελθὸν ἔτος σκεύη καὶ ἐνδύματα χρήσιμα ταῖς προσερχομέναις εἰς τὸ μαιευτήριον γυναιξί. Κατάστασις δ' αὐτῶν μετὰ τῶν προσηκουσῶν ἀποδείξεων ἐστὲν ἡ ἐγκαί-

ρως εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν. Παρὰ δὲ τοῦ Πανεπιστημίου ἠγοράσθησαν ἐκ Περσιῶν ὄργανα μαιευτικὰ ἀντὶ δραχμῶν 1353 καὶ λεπτῶν 25, τῶν ὁποίων ὁ κατάλογος μετὰ τῶν τιμῶν ἐκάστου ὄργανου ἐγκαίρως ἀπεστάλη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Μαιευτηρίου
Μ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΕΙΩ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ

1880-81.

Πρὸς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1880-81 ἐθεραπεύθησαν ἐν τῷ ὀφθαλμιατρειῷ ἄνδρες 670, γυναῖκες 111, παιδία 91, τὸ ὅλον ἀσθενεῖς 876. Ἐκ τούτων 259 ἦσαν κάτοικοι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, 326 προήλθον ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, 291 δὲ ἐκ τῆς ἑξω Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς, ἔπασχον δὲ τὸν μὲν δεξιὸν ὀφθαλμὸν 235, τὸν δὲ ἀριστερὸν 197, ἀμφοτέρους δὲ 444. Τὸ ὅλον τῶν πασχόντων ὀφθαλμῶν 1320.

Ἐροσηλεύθησαν δὲ ἄρρώστοι 93, ἦτοι ἄνδρες 64, γυναῖκες 17, παιδία 12, καίτοι διακοπέισις παντελῶς τῆς ὑποδοχῆς τῶν ἀρρώστων ἐπὶ πέντε μῆνας διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἀνατολικῆς πτέρυγος τοῦ ἰδρύματος. Ἐκ τῶν νοσηλευθέντων 44 μὲν εἶχον προέλθει ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, 49 δὲ ἐκ τῆς ἑξω Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς.

Ἐπασχον δὲ: τράχωμα, ἄρρώστοι 268, καταρρώδη ὀφθαλμίαν 201, κερατοειδίτιδα ἢ ἐκθέσεις αὐτῆς 156, ὑπόχυμα 73, φλυκταινώδη ὀφθαλμίαν 50, ὀλοφραδενίτιδα 36, ἰρίτιδα ἢ ἐκθέσεις αὐτῆς 21, φθίσειν τοῦ βολβοῦ 21, ἐντρόπιον ἢ τριχίσειν 20, δακρυκυψτίτιδα ἢ στενώ-

μκτα 20, πτερύγιον 18, γλαύκωμα 17, άτροφίαν τών όπτικων νεύρων 8, άμφιβληστροειδίτιδα 7, στραβισμόν 7, πυορροϊκήν όφθαλμίαν 7, άλ-
 λότρια σώματα 7, μυωπίαν 7, χοροειδίτιδα 7, έκτροπίον 7, ύπερεμμε-
 τρωπίαν 5, νεοπλάσματα 6, άποκόλλησιν του άμφιβληστροειδος 4,
 έγκύματα 3, πικρότητες τών κινήτικων μυών, έξαρθήματα του φα-
 κοϋ, χαλάζιον άνά 3, ύπεραιμίαν τών κατά βύθος χιτώνων, πιμέλωμα,
 συμβλέφκρον, ξηρωφθαλμίαν, νυσταγμόν, άποκόλλησιν της ίριδος, έκ-
 τοπίαν της κόρης, οίδημα τών βλεφάρων, ύδρόφθαλμον, άφκίαν άνά
 2, σπκφύλωμα διαφκνές, μελαγχρωστικήν άμφιβληστροειδίτιδα, πρε-
 σβυωπίαν, σύγγισιν, έπισκληρίτιδα, έξώφθαλμον, κτώσιν, περιστείτιδα,
 βλεφκρόσπκσμον άνά 1.

Έγχειρήσεις έκτελεσθεισαι. Υποχύματα έξκιρέσεις 23, περικεντή-
 σεις 3, τώ όλον έγχειρήσεις 26. Χειρουργίαι στενωμάτων τών άκρου-
 χών οδών 18. Ίριδεκτομίαι 15. Τριγιάσεως και έντροπίου έγχειρήσεις
 14. Άκρωτηρισμοί του βολβοϋ 12. Πτερυγίων έγχειρήσεις 10. Καν-
 θοπλασίαι 8. Στραβισμού έγχειρήσεις 6. Έκτροπίου 6. Έξορύξεις του
 βολβοϋ 4. Έξαιρέσεις άλλοτρίων σώματων 4. Όγκοτομίαι 3. Υποπίου
 έγχειρήσεις 1. Χαλάζιου 1. Βκρή λευκάματος (tatouage) 1. Τώ όλον
 έγχειρήσεις 129.

Ό διευθυντής του Όφθαλμιατρείου.

A. ANAPNΩΣΤAKHΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΩ ΤΑΜΕΙΩ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ

1880-81.

Πρός την Πρυτανείαν του Έθνικου Πανεπιστημίου.

Κατά τώ παρελθόν έτος έκ της μικρας πιστώσεως, ήν έχει τώ Παθο-
 λογικόν Ταμείον, ήγοράσθησαν όργανά τινα και όλίγα ειδικά βιβλία
 προς κατάρτισμόν μικρας ειδικής βιβλιοθήκης.

Μετά λύπης μου όμως αναφέρω ένταυθα ότι τώ Νοσοκομείον, ή μόνη
 πηγή προς πλουτισμόν του Παθολογικου Ταμείου εις πικρασκευάσματα
 παθολογικά, ελάχιστα παρέχει ήμίν, καθ' όσον έκ τών κλινικων μόνος
 ό καθηγητής Κ. Θ. Άρεταίος παρέσχεν ήμίν πάσαν συνδρομήν.

Έν τέλει καθιστώ γνωστόν εις την πρυτανείαν ότι ό επιμελητής Κύ-
 ριος Δ. Χασιώτης, άόκνως εργαζόμενος έν τώ Ταμείω, έδειξεν εις τούς
 φοιτητάς ουχι μόνον ζήκντας τούς ιστοτάς και την όρην τών πλείστων
 όργάνων υπό τώ μικροσκοπίον, αλλά και πλεόντα έκ της παθολογικής
 ιστολογίας άντικείμενα.

Ό διευθυντής του Παθ. Ταμείου

MIX. XATZHMIXAΛHΣ.

ΑΦΗΓΗΣΙΣ

ΤΩΝ ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΜΕΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ

1880-81

μεταφρασθείσα έκ του Γερμανικου υπό του καθηγητού Ην. ΜΗΤΣΟΥΡΑΟΥ.

Πρός την Πρυτανείαν του Έθνικου Πανεπιστημίου.

Τά τών όργάνων και βιβλίων του άστεροσκομείου έχουνσιν όπως και
 κατά τώ ληξέν έτος.

Έργα δέ και ούρνοσκοπήσεις και ύπολογισμοί έγιναν τώ εξής κατά
 τώ είωθός:

Του ήλιου αί κηλίδες άπηριθμήθησαν τηλεσκοπούμεναι και άνεγρά-
 φησαν κατά ήμέρας 359 υπό Άλεξάνδρου Βοθρίαι, εις θν άπό έτών
 ήδη εινε άνατεθειμένον τώ έργον τούτο' έγώ δέ κατά 60 ήμέρας μετέ-
 λαβον αύταϋ. Αί ήλιοσκοπήσεις αύται πέμπονται καθ' έξάμηνον τώ έν
 Ζυρίχη κ. Ρ. Ουολφίω, όστις αύτάς τε και άλλας άλλαχόθεν λαμβάνων

συγκρίνει τὴν συχνότητα τῶν κηλίδων πρὸς τὰς ταλαντεύσεις τοῦ μαγνητισμοῦ τῆς γῆς, ἐχούσας ἀναφορὰν πρὸς αὐτὰς.

Ἐκ τῶν πλανητῶν παρατηρήθη μόνος ὁ Ζεὺς ἀδικλείπτως, καὶ ἰδίως πρὸς τὰς ἐρυθρὰς αὐτοῦ κηλίδας. Ἐκ τῶν παρατηρήσεών μου ἐξήγαγον κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1880, ὅτι τοῦ πλανήτου τούτου ἡ περί ἄξονα περιστροφή διαρκεῖ μόνον 9 ὥρας, 55 λεπτά πρῶτα καὶ 37 δεύτερα, τέσσαρα δεύτερα περισσότερον τῶν ὅσων ἐξήχθησαν ἐκ τῶν γενομένων τῆ 1879 παρατηρήσεων. Ἐγένεον δὲ καὶ 230 νέαι ἀπεικονίσεις τοῦ πλανήτου τούτου.

Ἡ σελήνη παρατηρήθη καὶ ἀπεικώθη ὡσάντις ὁ κεντρὸς ἐπέστρεπεν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τοπογραφικῶν αὐτῆς ἀπεικασμάτων μου εἶνε ἤδη 239.

Κομητικὴ ἐτηλεσκοπήθησαν 5, ἐν οἷς καὶ οἱ δύο μεγάλοι οἱ διατελέσαντες ὄρατοι ἀπὸ Μαΐου μέχρις Αὐγούστου 1881. Προσδιορίσθησαν δὲ καὶ οἱ τόποι αὐτῶν πολλαχῶς, πρὸς δὲ καὶ αἱ διαστάσεις των μικρομετρικῶς ἀπεικώθησαν δὲ πολλάκις καὶ τῆς κόμης αὐτῶν τὸ σχῆμα καὶ ἡ θέσις.

Διακτόντων ἀστέρων τὴν ἀριθμῆσιν ἀνέθετα κατὰ 40 περίπου ἐσπέρας τῆ Γ. Πισκοπάκη, ὅπως ἐξαχθῆ πόσοι κατὰ πᾶσαν ὥραν διακτούσι. Ἀπείκαντα δὲ τὰς τροχιάς 122 αὐτῶν οἱ ἀπεικασμοὶ δ' οὗτοι χρήσιμοι εἰς προσδιορισμὸν τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ τόπου, ἐξ οὗ ἀρχονται ἐμφανιζόμεναι τοιαῦται τροχιάι, τοιοῦτοι φωτὸς ἀκοντισμοί.

Τὸ ζωδιακὸν φῶς καὶ τὸ λυκαυγὲς παρατηρήθησαν ὡσάντις ἀέρος κατὰστασις καὶ νύξ ἀσέληνος καθίστων τοῦτο δυνατόν.

Ἐκ τῶν ἀλλοφρονῶν δὲ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων παρατηρήθη μᾶλλον τὸ Υ' τοῦ Κηφέως, καὶ εὐρέθη διαρκούσα ἡ περίοδος τῆς περιλάμπριν μεταβολῆς αὐτοῦ 2 ἡμέρας, 11 ὥρας καὶ 49, 5 λεπτά. Τῶν φωτομετρικῶν δὲ συγκρίσεων ὁ ἀριθμὸς εἶνε ἤδη 40366. Πλὴν δὲ τούτων ἀνεγράφησαν καὶ ἐκαστοτύες τινὲς παρατηρήσεών μου περὶ χρωμα ἀστέρων.

Τοῦ χρόνου δὲ προσδιορισμοῦ ἐποιούμεν ἐγὼ μὲν διὰ τοῦ ἐκτοκουκλίου, ὁ δὲ διδάκτωρ κύριος Κοκίδης διὰ τοῦ μεσημβριακοῦ κύκλου, δι' οὗ παρατῆρει ὁ κύριος Κοκίδης καὶ τὸ μετουράνημα τῆς τε σελήνης καὶ τῶν πλησίον καὶ σχεδὸν ἴσων αὐτῇ ἐχόντων ἕξαρμα ἀστέρων, ὅπως προσδιορίσῃ τὸ γεωγραφικὸν μήκος τοῦ ἀστεροσκοπείου ἡμῶν.

Παρατηρήθη δὲ, ἀνερέλου ἔντος τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἡ ἐκλειψις τῆς σελήνης, ἡ γενομένη 4 (16)ῃ Δεκεμβρίου 1880.

Τὰ μετεωρολογικὰ δὲ ἢ κλιματικὰ τῶν Ἀθηνῶν παρατῆρει καὶ ἀνεγράφε τρίς τῆς ἡμέρας κατὰ ὥρας τακτὰς ὁ ἀπὸ 10 ἤδη ἐτῶν ποιῶν

τὸ ἔργον ταῦτο Ἀλέξανδρος Βουβλίς, ὑπολογίζων καὶ τὰς ἀναγραφὰς αὐτῶν. Τὰ δὲ φαινόμενα τῆς ὀργανικῆς φύσεως, τὰ ἔχοντα ἀναφορὰν πρὸς τὰ κλιματικὰ, ἀνεγράφον ἐγὼ, μεταλαμβάνων καὶ τῶν κανονικῶν ἄλλων ἀναγραφῶν, ὡσάντις μοι ἐδίδετο καιρὸς. Πλὴν δὲ τῶν ἄλλων τακτῶν ὥρων παρατηροῦντο τὰ μετεωρολογικὰ ὄργανα καὶ κατὰ πᾶσαν α' ὥραν καὶ 43 λεπτά, πρὸς δὲ καὶ κατὰ πᾶσαν 8^{ην} καὶ λεπτά 18, ἐν ἀλληλεθνεῖ μετακαιρινῆς τοιούτων παρατηρήσεων ὁμοχρόνων ὄντος τοῦ ἀστεροσκοπείου ἡμῶν. Τῶν κωνικῶν δ' ἐνταῦθα γινομένων μετεωρολογικῶν ἀναγραφῶν ἐπέμψθησαν κατὰ μῆνα, ὡς πάντοτε, ἀντίγραφα εἰς τε Οὐκσιγκτῶνα καὶ εἰς Τραϊεχτον καὶ Παρισίους.

Καὶ σεισμῶν δὲ συμβάντας κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνεγράψα ἐν τῷ ὁμοίῳ ἤδη ἀπὸ τοῦ 1859 συγγράφῳ καταλόγῳ τῶν τε ἱστορουμένων προγενεστέρων καὶ τῶν ἐκαστοτε συμβαινόντων σεισμῶν. Ἀλλὰ σπάνια κατὰ δυστυχίαν μοι ἀνακοινοῦνται ἐξ Ἑλλάδος εἰδήσεις περὶ τῶν ἐκαστοτε συμβαινόντων, μάλιστα δὲ πρὸς τῶν ἀρχῶν τοῦ κράτους, καὶ τοὶ διαταχθεῖσιν ἄλλοτε ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νὰ πράττωσι τοῦτο.

Πραγματικὰ δὲ ἀστρονομικὰς ἐξετάσεις κατὰ τὸ ληξάν ἔτος ἐν τοῖς ἀριθμοῖς 2332, 2334, 2335, 2339, 2342, 2346, 2353, 2358, καὶ 2359 τῶν Ἀστρονομικῶν Εἰδήσεων, πρὸς δὲ καὶ τινὰς ἄλλας διὰ τὸ δημόσιον ἐν ἐφημερίσιν Ἀθηνῶν.

Ἀθήνησι, Ὀκτωβρίου 25^{ης} (Νοεμβρίου 7^{ης}) 1881.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἀστεροσκοπείου.

I. Φ. ΙΟΥΑΙΟΣ ΣΜΙΤ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ Τῷ ΦΥΣΙΟΓΡΑΦΙΚῷ ΜΟΥΣΕΙῳ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ἔΤΟΣ

1880-81.

Τῷ Σεβαστῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν
καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως.

Τῷ ἀπὸ 6^{ης} Μαΐου 1868 καταστατικῷ τοῦ φυσιογραφικοῦ μουσείου Βασιλικῷ Διατάγματι ἐπόμενοι, ἀφηγοῦμεθα ἐξῆς τῆ Ὑ. Ἐ. ὅσα κατὰ τὸ ληξάν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1880-81 ἐγένοντο ἐν τῷ μουσεῖῳ τούτῳ.

Ταῖς ἐπιστημονικαῖς συλλογαῖς αὐτοῦ προστέθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὰ ἐξῆς, ἀγοραζόμενα δαπάναις τοῦ πανεπιστημίου, τινὰ δὲ δωρηθέντα παρὰ φιλομούσων :

α.) τῆ συλλογῆ θηλαστικῶν 8 εἶδη ἐν ἀτόμοις 14 ἐκ τῶν βιούντων ἐν ἄλλαις ἡπείροις, ἀγοραζόμενα ἐξ ἐμπορείων ἐν Εὐρώπῃ·

β.) τῆ συλλογῆ πτηνῶν 25 εἶδη, ὧν τὰ 23 ἀλλοδαπά, τὰ δὲ λοιπὰ 2 ἐγχώρια· τῶν ἀλλοδαπῶν δὲ τὰ μὲν 13 ἐν ἀτόμοις 14 ἡγοράσθησαν, τὰ δὲ 10 ἐδωρήθησαν· ἡγοράσθησαν δὲ καὶ τὰ 2 ἐγχώρια εἶδη ἐν ἀτόμοις 3·

γ.) τῆ ωολογικῆ συλλογῆ πέντε εἰδῶν πτηνῶν 14 ὠά, ὧν 2 εἶνε εἰδους ἀλλοδαποῦ, 12 δὲ εἶνε τεσσάρων ἐγχωρίων, συλλεγέντα ἐν Εὐβοίᾳ ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ·

δ.) τῆ συλλογῆ ἔρπετων 5 εἶδη ἐγχώρια ἐν ἰσπρίθμοις ἀτόμοις, συλλεγέντα ἐν Εὐβοίᾳ ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ·

ε.) τῆ συλλογῆ ἰχθύων, 5 εἶδη ἐν 14 ἀτόμοις ἐξ Ἀκαρνάνικας, δωρηθέντα·

ς.) τῆ συλλογῆ ἐντόμων 450 εἶδη ἐν ἀτόμοις 797, ὧν κολεόπτερα μὲν 140 εἶδη ἐν 248 ἀτόμοις· λεπιδόπτερα δὲ 118 ἐν ἀτόμοις 200, ἐν οἷς 70 ἐν 104 ἀτόμοις εἶνε Βρασιλικῶν· ἡμίπτερα δὲ 30 ἐν 58 ἀτόμοις· δίπτερα δὲ 60 ἐν 106 ἀτόμοις· θμενόπτερα δὲ 52 ἐν 82 ἀτόμοις· νευρόπτερα δὲ 34 ἐν 77 ἀτόμοις· ὀρθόπτερα δὲ 14 ἐν 26 ἀτόμοις· πᾶντα δὲ ταῦτα, πλὴν τῶν Βρασιλικῶν, ἀγοραζόμενων, συνελέγησαν ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ ἐν Εὐβοίᾳ·

ζ.) τῆ συλλογῆ κορχυλλίων 112 εἶδη ἐν 910 δείγμασιν, ὧν τὰ 100 εἶδη ἐν 800 ἀτόμοις εἶνε ἐξ Ἰταλίας, καὶ ἐδωρήθησαν, τὰ δὲ λοιπὰ 12 ἐν 110 δείγμασι συνελέγησαν ἐν Εὐβοίᾳ ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ·

η.) τῆ συλλογῆ ἀκτινωτῶν ἐν εἶδος ἐν ἐνὶ ἀτόμῳ ἐδωρήθη τῷ μουσεῖῳ ἐκ Σύρου·

θ.) τῆ συλλογῆ σκελετῶν προστέθησαν τέσσαρες 4 εἰδῶν θηλαστικῶν·

ι.) τῆ συλλογῆ ἀπολιθωμάτων ἐν εἶδος ἐν 3 δείγμασιν ἐξ Ἀκαρνάνικας, δωρηθέν·

ια.) τῆ βιβλιοθήκη τοῦ μουσείου 31 βιβλία, ὧν τὰ μὲν 28 ἡγοράσθησαν, τὰ δὲ 3 ἐδωρήθησαν.

Διὰ τῶν προσθηκῶν τούτων ἐπληρώθησαν μὲν, κύριε Ὑπουργέ, καὶ κατὰ τὸ ληξάν ἔτος τινὰ τῶν ἐν ταῖς συλλογαῖς τοῦ μουσείου τούτου κενῶν, μένουσιν ὅμως πλεῖστα ἔτι χείροντα, διότι δὲν ἐπάρκει ἡ κατ' ἔτος

παρὰ τοῦ πανεπιστημίου χορηγομένη χορηγία, καίτοι οὐ μικρὰ οὔσα ἀναφορικῶς πρὸς τὰς προσόδους αὐτοῦ, πληροῦτος καὶ τόσας ἄλλας ἀνάγκας· διὰ ταῦτα θερμῶς, κύριε Ὑπουργέ, ἐπαναλαμβάνομεν καὶ νῦν ἦν κατ' ἔτος παρεκκλυόμεν παρεκκλήσιν, νὰ ἀποφασίσῃ τέλος πάντων νὰ προσεπιχορηγῆ καὶ ἡ Κυβέρνησις χορηγίαν τινὰ, ὅπως καταστῆ δυνατὸν νὰ γίνηται πληρέστερον καὶ παρ' ἡμῶν μουσεῖον δημιουργημάτων δημιουργοῦ Πανσόφου καὶ Πανηγάρου, ὧν ἡ σπουδὴ καὶ ἀγαθοσύνην ἐμποιεῖ, καὶ τὴν διάνοικον ὀξύνει, καὶ ὕλικῶς ὠφελεῖ.

Ἐν ταῖς ἀνωτέρω ἀναγραφαῖς τῶν γενομένων προσθηκῶν καταλέγομεν καὶ ὅσα ἐκ δώρων προστέθησαν· πληροῦμεν λοιπὸν εὐγνωμοσύνης καθήκον γνωστοποιούντες καὶ τῆ Ὑ. Ἐ. τὰ ὀνόματα τῶν φιλομούσων δωρητῶν, ἀναγράφοντες αὐτὰ ἐξῆς κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν μετὰ τῶν δώρων αὐτῶν :

ὁ κύριος Βασίλειος Μ. Βενέτης, φοιτητὴς τῆς νομικῆς τοῦ πανεπιστημίου σχολῆς, ἕνα ἀετὸν τοῦ εἶδους *Aquila imperialis*·

ὁ κ. Ν. Κανεμένος, 100 εἶδη κορχυλλίων χερσαίων ἐξ Ἰταλίας ἐν ἀτόμοις 800·

ὁ κ. Μόηη, καθηγητῆς, 2 βιβλία, ὧν τὸ ἐν ἐπιγράφεται, R. Collet, Fishes. Christiania 1880· τὸ δ' ἕτερον « H. Tornøe, Chemistry I, II, III, Christiania 1880 »·

ὁ κ. L. Münster, ἐν βιβλίῳ ἐπιγραφόμενον « Om Graeske Patterdyr, samlede af L. Münster. Af H. Winge. Kjøbenhavn 1881 »·

ὁ ἰατρὸς κ. Nieder, 5 εἶδη ἰχθύων ἐν 14 ἀτόμοις, καὶ ἐν ἀπολίθωμα ἐν 3 δείγμασιν, ἐξ Ἀκαρνάνικας·

ὁ κ. Στυλιανὸς Νικολαΐδης, 2 πέρδικας τοῦ εἶδους *Perdix francolinus*·

ὁ κ. Χρ. Πίσσης, ἕντομα ἐκ Μερτίκας ἐν 2 φιάλαις, καὶ 2 μὴ διασκαπὰ δέρματα λεοπαρδάλεων ἐκ τῆς αὐτῆς χώρας·

ὁ κ. Ἄ. Ἰ. Σαλβάτωρ, ἕνα ἐχθρὸν θαλάσσιον· ὁ ἐν Λονδίῳ κ. C. A. Frank 10 πτηνὰ ἀλλοδαπά.

Τῶν δαπάνων δὲ τὸ ἕλόν, τῶν γενομένων κατὰ τὸ ληξάν ἀκαδημακῶν ἔτος παρὰ τοῦ πανεπιστημίου πρὸς πλουτισμὸν καὶ συντήρησιν καὶ διακρίτησιν τῶν συλλογῶν τοῦ μουσείου τούτου, καὶ πρὸς μισθοδοσίαν τοῦ κ. Ἐπιμελητοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων αὐτοῦ εἶνε δρ. 12329, 45.

Εὐπειθέστατοι

Ὁ ἔφορος
ΗΡ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ ἐπιμελητὴς
Θ. ΚΡΥΠΕΡ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ Τῷ ΦΥΤΟΛΟΓΙΚῷ ΜΟΥΣΕΙῳ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ
1880-81.

Πρὸς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐποβάλλοντες ὑμῖν ὡς ἐκθεσίαν περὶ τῶν ἐν τῷ φυτολογικῷ μουσεῖῳ πεπραγμένων, παρατηροῦμεν ὅτι ἐλάχιστον ἦν αὐτὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1880-81 τῆς ἀσθενείας τοῦ ἐφόρου ἕνεκεν, ἥτις ἔφεραν ἀνωμαλίαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐν γένει χαλάρωσιν εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ μουσείου ἐνεργείας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ ἐλίγιστα μόνον ἐδαπανήθησαν ἐκ τοῦ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου ψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ, νέων ἐργαλείων μὴ κατασκευασθέντων κτλ.

Ἐν τούτοις ἐξηκολούθησε τακτικῶς ἡ ὑπὸ τοῦ ἐπιμελητοῦ ἐπιστημονικῆ κατὰ τῆς Ῥοδοκωννακείου συλλογῆς, καὶ σχεδὸν ἐπερατώθη ὅσον ἀφορᾷ τὰ Δικοτυλήθονα φυτὰ, δηλαδή τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς συλλογῆς ταύτης, ὅπερ μέχρι τοῦδε μόνον παρέδωκεν ὁ κ. Θ. Ὀρφνίδης καὶ τὸ ὅποιον συνίσταται κατὰ τὰ πρωτόκολλα παραδόσεως ἐκ 37,947 δειγμάτων, ὡς ἀνεφέρουμεν καὶ ἐν τῇ περιουσίᾳ ἐκθέσει ἡμῶν τῇ ἤδη τυπωθείτῃ ἐν τῇ λογοδοσίᾳ τοῦ κ. Ἀρεταίου (σελ. 50). Ἡ δὲ ἑτέρα συλλογὴ φυτῶν τοῦ μουσείου, ἡ λεγομένη « ἀρχικὴ ἢ γενικὴ συλλογὴ », ἐμπεριέχει 32,800 περίπου δείγματα, ὡς ἐν τῇ ῤηθείσῃ πρυτανικῇ λογοδοσίᾳ ἤδη ἀναφέρεται. Ἡ συλλογὴ αὕτη συνιστάμενη, κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς ἐφορείας τοῦ μουσείου παραλαβὴν αὐτῆς, μόνον ἐκ 5,802 δειγμάτων, ἠυξήθη λοιπὸν ἕκτοτε (ἐν δικστήματι δηλ. 12 περίπου ἔτων), διὰ προσθήκης 27,000 περίπου δειγμάτων.

Νέαι προσθήκαι ἀξίαι λόγου δὲν προστεθήσαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος. Τὸ Πανεπιστήμιον, ὡς γνωρίζετε, ἤδη πρὸ πέντε ἐτῶν δὲν ἐχορήγησε πλέον χρηματικὰ μέσα πρὸς ἐκτέλεσιν ἐκδρομῶν καὶ ἐπομένως ἡ ἐπιστημονικὴ ἐξέτασις τῆς ἐλληνικῆς χλωρίδος, ἡ κυρίως ἐνδραφερούσα τὴν τε ἐπιτιμήν καὶ τὴν πατρίδα, ἀργαῖ ἐντελῶς, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐξέλιπε καὶ ἡ σπουδαιότερη πηγὴ πλουτισμοῦ τῶν ἡμετέρων βοτανικῶν συλλογῶν.

Ὁ ἐφορος τοῦ φυτολογικοῦ μουσείου
(ἀσθενεῖ)

Ὁ ἐπιμελητὴς
Θ. ΔΕ ΧΕΛΔΡΑΪΧ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ
1880-81

Πρὸς τὸν κύριον Πρύταιν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἡμέπω ὑμῖν, κ. Πρύταιν, κατὰ τὰ νόμιμα σημείωσιν ἀκριβῆ τῶν κατὰ τὰ ἀκαδημαϊκὰ ἔτη 1878-79, 1879-80 καὶ 1880-81 παρασκευασμάτων, δι' ὧν ἡ παρ' ἐμοῦ διευθυνομένη ἀνατομικὴ τε καὶ χειρουργικὴ συλλογὴ ἐπλουτίσθη.

Ἀκολουθῶν τῷ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῆς ἡμετέρας συλλογῆς διαγοφέντι ὑπ' ἐμοῦ σχεδίῳ ἵνα καταρτίσω ὡς οἶόν τε τελειότεραν συλλογὴν παρασκευασμάτων διὰ μικρῆς σχετικῆς δαπάνης πρὸς τε τὴν τῆς τοπογραφικῆς ἀνατομίας καὶ τῆς χειρουργικῆς διδασκαλίαν προσεπυρίσθην κατὰ μὲν τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1878-79 τὰ ἐξῆς τῶν διαφόρων αἰσθητηρίων παρασκευασμάτων.

1. Ὀργανον ὑσφρήσεως πλήρες.
2. Τέλειον σύστημα αἰσθητηρίου τῆς ὀράσεως ὀργάνου ἐκ δέκκα καὶ τριῶν μικρῶν καὶ τελειοτάτων παρασκευασμάτων, ἐν οἷς ἀπασαι αἱ λεπτομέρειαι τοῦ οὐσιωδιστάτου τούτου αἰσθητηρίου παρίστανται.
3. Οὖς, πενταπλοσίως μείζον τοῦ φυσικοῦ, περιστῶν τὸ ἔξω οὖς, ἥτοι τὸ χονδρῶδες πτερύγιμα μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ μύσκων τὸ μέσον οὖς, ἥτοι τὰ ἀκουστικὰ ὀστέρια, τὴν εὐστάχειον σάλπιγγα καὶ τὸ τύμπανον τὸ ἔσω οὖς, ἥτοι τοὺς ἡμικυκλίους σωλήνας, τὸν κοχλίαν, τὴν αἴθουσαν μετὰ τοῦ τούτοις ἐγκτανεμομένου ἀκουστικοῦ νεύρου.
4. Μοῖραν ὠτός, μείζονα τῆς κατὰ φύσιν, μετὰ τῶν ἡμικυκλίων σωλήνων ἀνεωγμένων, ὅστων τε καὶ ὑμενωδῶν.
5. Παρασκεύασμα, ἐμφαντικὸν τὸν κοχλίαν ἀνεωγμένον, ἐν ᾧ διορθᾶται τὸ ὑμενωδες τούτου μέρος μετὰ τῆς τοῦ νεύρου ἐγκτανεμῆσεως.
6. Ὀργανον ἀφῆς τέλειον.

Κατὰ δὲ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1879-80 ἀρξάμενος τῆς καταρτίσεως παρασκευασμάτων τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, προσεκτησάμην τὰδε.

1. Παρασκεύασμα, περιλαμβανόν τὰς τε ἀρτηρίας καὶ φλέβας, τὰς ἀπὸ τῆς καρδίας ἐπὶ τε τὸν τράχηλον καὶ τὴν κεφαλὴν χωρούσας.

2. *Κεφαλήν* μετὰ τῶν ἀρτηριῶν μὲν ἀφ' ἑνός, μετὰ τῶν φλεβῶν δ' ἐτέρωθεν.

3. *Ἄνω ἄκρον* πλήρες, παριστῶν τὰς τε ἀρτηρίας καὶ τὰς φλέβας ἐν ἀπόσῃ τῇ διαδρομῇ αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὠμοπλάτης μέχρι τῶν δακτύλων τῆς χειρός.

4. *Κάτω ἄκρον*, μετὰ τε τῶν ἀρτηριῶν καὶ τῶν φλεβῶν ἀπὸ τῆς λεκάνης μέχρι τῶν τοῦ ποδὸς δακτύλων.

5. *Δεξιάνην*, περιλαμβάνουσαν πάσας τὰς ἐν ταύτῃ ἀρτηρίας καὶ φλέβας.

Συνεχίζων δὲ τὸ ἐπόμενον ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1880-81 τὴν συλλογὴν παρασκευασμάτων τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος προσεκορίσθη καὶ τὰδε.

1. *Ἡμίσειαν κεφαλήν* ἐν κατατομῇ μετὰ τε τῶν ἀρτηριῶν καὶ τῶν φλεβῶν ἐν ταῖς προσαλλήλαις αὐτῶν σχέσει.

2. *Κεφαλήν τελείαν* μετὰ μὲν τῶν ἀρτηριῶν καὶ φλεβῶν ἀφ' ἑνός, μετὰ δὲ τῶν νεύρων ἐτέρωθεν.

3. *Ἡμίσειαν κεφαλήν* ἐν κατατομῇ μετὰ τῶν ἀρτηριῶν μόνων.

4. *Ἡμίσειαν κεφαλήν* αἰθίς ἐν κατατομῇ μετὰ τῶν φλεβῶν μόνων.

5. Παρασκευάσμα, ἐμφαίνον τὴν διαδρομὴν τῆς τε ἔσω καὶ τῆς ἔξω σιαγορικῆς ἀρτηρίας μετὰ τῶν παραφρυάδων αὐτῶν.

6. Παρασκευάσμα, παριστῶν τὰς σιαγορικὰς ἀρτηρίας μετὰ τῶν ὠμωγύμων φλεβῶν ἐν τῇ προσαλλήλῃ αὐτῶν σχέσει.

Τῇ δὲ χειρουργικῇ Συλλογῇ, ἅτε ἱκανῶς τελεία, προσεπορισάμεθα τὰ ἑξῆς ἐλάχιστα ἐργαλεῖα.

1. Θερμοκτυτῆρα.

2. Ἀναντλητήριον ἢ ἐκμυζητικὴν σύριγγα τοῦ Dieulafoy.

3. Διαφόρων σχημάτων μαχίρια καὶ λοιπὰ μικρὰ ἐργαλεῖα, χρήσιμα τῇ τῆς χειρουργίας διδασκαλίᾳ.

Ταυτὰ εἰσι, κύριε Πρύταμι, τὰ κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη προσκτηθέντα διὰ τῶν κατ' ἔτος πιστώσεων τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου ὑπὲρ τῶν εἰρημένων συλλογῶν.

Ἄλλ' ὅμως πρὶν ἢ περᾶνω τὴν ἔκθεσιν ταύτην νομίζω ἀπαραίτητον καθῆκόν μου νὰ ὑπομνήσω καὶ αἰθίς τὰ ἐν ταῖς προγενεστέροις ἐκθέσεσι παρελθόντων ἐτῶν γραφέντα. Ὁ χώρος δηλονότι, ὁ διὰ τὴν ἀνατομικὴν ἰδίως συλλογὴν παρακεχωρημένος μοι, εἶναι ὅλως ἀκατάλληλος, ἵνα μὴ εἶπω πάντῃ ἀνοίκειος διὰ συλλογὴν πολύτιμον καὶ εὐκόλως ὑποκειμένην εἰς φθοράν. Φυλάσσεται λοιπὸν ἡ συλλογὴ αὕτη ἐν στενωτάτῳ δωματίῳ ἰσογείῳ, σκοτεινοτάτῳ καὶ ὑγροτάτῳ καὶ λίθοις

ἐστριαμένῳ, τὰ δὲ πολύτιμα ὄντως παρασκευάσματα οὐ μόνον εἰσι συνεωρευμένα τοποῦτον, ὥστε οὐδ' ἐγὼ δύναμιν ἐντὸς νὰ κινηθῶ ἀπροσκόπτως, ἀλλὰ, τὸ χεῖριστον, ἡ συλλογὴ τούτων πάντων ἕνεκα μένει νεκρά, καθὼ μὴ δυναμένη νὰ καταστῇ εὐπρόσιτος τοῖς σπουδάζουσι, πολλῶ δ' ἤττον τοῖς ἐπισκεπτομένοις. Ὅθεν παρακαλῶ ὑμᾶς, κύριε Πρύταμι, καὶ δ' ὑμῶν τὴν ἀκαδημαϊκὴν σύγκλητον ἵνα εὐχρεστηθέντες λάβητε ὑπὸ σύντονον καὶ ταχεῖαν πρόνοιαν τὰ περὶ τούτου καὶ χορηγήσητέ μοι τὸν τε ἀπαιτούμενον χώρον καὶ τὰ κατάλληλα μέσα ὅπως διευθετῶν προσηκόντως τὰς περ' ἐμοῦ διευθυνομένας συλλογὰς, καταστήσω ταύτας καὶ τῶν σπουδαστῶν δαφιλῆς μελέτημα καὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἀληθῆ κόσμον.

Ἵποσημειῶμαι

Ὁ διευθυντὴς τῆς τε ἀνατομικῆς καὶ τῆς χειρουργικῆς συλλογῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ καθηγητὴς

ΠΑΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ Τῷ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚῷ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙῳ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ

1880 - 81.

Πρὸς τὴν Σ. Πρυτανείαν τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Συνεπεῖα αἰτήσεώς μου πρὸς τὴν Πρυτανείαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος προσετέθησαν τῇ φροντίδι αὐτῆς προμηθευθέντα ἐκ Παρισίων τὰ ἑξῆς φυσιολογικὰ παρασκευάσματα.

1. Ὀφθαλμοῦ παρασκευάσμα ὑπὸ δύο ἀνατομικῶς ἀπόψεις.

2. Ὀνωτιαῖος μυελός.

3. Τὸ ε'. ζεῦχος τῶν κρανιακῶν νεύρων, μετὰ τῶν διακλαδώσεων αὐτοῦ.

Ἡ συμπλήρωσις πολλῶν ἄλλων ἐλλειπόντων ἔτι περ' ἡμῶν εἶναι ἀπαραίτητος πρὸς διδασκαλίαν τῆς φυσιολογίας, τόσῳ μάλλον καθ' ὅσον

αί ανατομικαί ἀσκήσεις τῶν φοιτητῶν εἶναι σπικνιώταται ἢ μᾶλλον ἀπραγματοποιήτοι, ὡς ἔχουσι κατὰ τὸ πρῶν τὰ ανατομικά. Ἐπειδὴ δὲ ἡ φυσιολογία εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων κλάδων, καθὼς χορηγοῦσα τὴν ἐρμηνείαν τῶν παθολογικῶν φαινομένων, μὴ διαφερόντων τῶν κατὰ φύσιν εἰμὴ κατὰ βυθμὸν καὶ ρυθμὸν, εὐχῆς ἔργον εἶναι ἂν ἡ Πρυτανεία συνήνει εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν μέχρι τοῦ νῦν ἐλλειπόντων παρασκευασμάτων.

Ὁ καθηγητὴς
Κ. ΒΟΥΣΑΚΗΣ.

Ἐν φαρμακευτικῶν ταμείων δὲν ἔλαβε καμμίαν αὔξησιν ἀπὸ τριῶν ἐτῶν, χρεῖζουσιν ὅμως πολλαὶ βοτάναι ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πᾶσαι ὡς καὶ αἱ ῥίζαι καὶ πολλὰ κίθουρώδη καὶ βλασχωμάτη ἀνανεώσεως, ὡς φθαρόντα τελείως ἢ ἀλλοιωθέντα, καὶ ἐδόθη ἐντολὴ τῷ διευθυντῇ τοῦ ταμείου καὶ καθηγητῇ τῆς Φαρμακολογίας, ἵνα τὰ ἐφθαρμένα ἀντικαταστήτη.

Ὁ καθηγητὴς
Θ. ΑΦΕΝΤΟΥΑΗΣ.

Πρὸς τὴν σεβαστὴν Πρυτανείαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Συνωδῶς πρὸς τὴν ἀπὸ 16 ἐνεστῶτος μηνὸς ὑμετέραν ἐγκύκλιον ἐκθέτω ὑμῖν ὅτι κατὰ τὸ λήξαν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ἠγορεύθησαν πρὸς ἐμπλουτισμὸν ὀργάνων τοῦ μαθήματος τῆς ὀρυκτολογίας τὰ ἑξῆς ἀντικείμενα.

1. Κρυσταλλογραφικὸν γωνιόμετρον Οὐόλλαστῶνος μετὰ υελοστεγοῦς θήκης.
2. Γωνιόμετρον ἐπικρῆς, καὶ
3. Διπλῆς τουρμακλίνου.

Ἐπληρώθησαν δὲ διὰ πάντα ταῦτα δρ. 289,30.

Ὁ καθηγητὴς
Κ. ΜΠΤΣΟΠΟΥΛΟΣ.

Πρὸς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Τὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος προτεθέντα εἰς τὸ φυσιολογικὸν ταμεῖον σκεύη καὶ ἐργαλεῖα, εἶναι τὰ ἑξῆς.

- 2 δοχεῖα ὑδρογύρου (ἐν ἑξ αὐτῶν τοῦ Doyère).
- 2 Δοχεῖα ἀερίων.
- 1 Λύχνος Laurent.
- 2 Κοχλιάρια ἐκ πλατίνης Laurent.
- 1 Καυτήρ ἐκ πλατίνης.
- 20 Φιάλαι διὰ συλλογᾶς.
- 1 Ἴγδη.
- 2 Χῶνοι κρουνοφόροι.
- 2 Μικρὰ ἤλεκτρικὰ ἐργαλεῖα.
- 4 Κρουνοί.
- 4 Φιάλαι Clöez.
- 1 Ὀφθαλμοσκόπιον Föllin.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ προτεθέντα σκεύη καὶ ἐργαλεῖα, ἀλλὰ τόπος, τόπος, τόπος πρὸς παρασκευὴν φυσιολογικῶν πειραμάτων οὐδὲ ὁ ἐλάχιστος!!

Ι. ΖΩΧΙΟΣ,
καθηγητὴς τῆς φυσιολογίας.

Πρὸς τὴν σεβαστὴν Πρυτανείαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Κύριε Πρύταμι,

Διαβίβω τὴν τιμὴν νὰ γνωστοποιήσω ὑμῖν ταῦτα:

α'. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1880-81 ἠγορεύθησαν, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Συγκλήτου, ὄργανα τὰ σεσημειωμένα εἰς τοὺς τῶν ἐργοστασιαρχῶν λογαριασμούς, οὓς ἐπεμψα τῇ σεβαστῇ Πρυτανείᾳ νὰ καταθέσῃ εἰς τὰ ἀρχεῖα.

β'. Τὰ εἰρημένα ὄργανα ἅμα ληρθέντα, κατεχωρίσθησαν, ὡς συνήθως, ἐν τῷ κτηματολογίῳ, ἐν ᾧ ἐμφαίνεται καὶ ἡ ἀξία ἐκάστου.

γ'. Ἐζητήθη δὲ παρὰ τῆς Συγκλήτου καὶ διὰ τὸ ἔτος 1881-82 πῶς

στωσις δραχμῶν δύο χιλιάδων, ἃς ἐνέκρινεν ἡ φιλοσοφικὴ σχολή, πρὸς ἀγορᾶν νέων ὀργάνων, ὅπως προσεγγίσωμεν βεβαιότητα εἰς τὴν ἕσον ἔνεστι πλήρη κατάρτισιν τοῦ ταμείου τῆς πειραματικῆς φυσικῆς.

Δ. Σ. ΣΤΡΟΥΜΙΟΣ.

καθηγητὴς τῆς πειραματικῆς φυσικῆς.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΦΟΡΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

καὶ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΝΟΜΙΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Πρὸς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Πανεπιστημίου.

Πέμπτῃ τῆς Πρυτανείας ἐκθεσιν τῶν κατὰ τὸ ληξάν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ἐν τῇ Ἑθνικῇ Βιβλιοθήκῃ πεπραγμένων, τῆς προόδου αὐτῆς, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πρακτέων.

Ἐν τῶν κυρίων ἔργων μελημάτων ἅμα τὸ δεύτερον τὰ τῆς ἐφορείας ἀνακλιδόντων, ἦν, ὡς καὶ ἄλλοτε, ἡ παντὶ σθένει ἀνάγκησις τῶν πρὸ πολλοῦ χρόνου ὀφειλομένων τῇ Ἑθνικῇ βιβλιοθήκῃ βιβλίων, διὰ πάσης δὲ ἀσθηρότητας δηλ. τῆς ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων καὶ ἄλλων ἀρχῶν καταδιώξεως, δι' ἀποφάσεων προστίμων κλπ. ἐπετεύχθη ἡ ὑπὸ τριάκοντα καὶ ἑνὸς προσώπων, ἐπὶ ἔτη ἢ ἐπέκεινα τοῦ ἔτους ὀφειλόντων βιβλία, ὧν πολλὰ ἐθεωροῦντο ἀπολωλότα, ἀπόδοσις αὐτῶν, ἢ ἀπόδοσις τοῦ ἀντιτίμου τῶν βιβλίων, οὗ τὸ κεφάλαιον ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 119,24.

Καὶ προστίμων μὲν ἀποφάσεις ἐκοινοποιήθησαν εἴκοσι καὶ τρεῖς εἰς ὀφειλέτας βιβλίων δι' αὐτῶν δὲ εἰσπραχθῆσαν δρα. 93,45 καταγραφεῖσθαι μετὰ τῶν ἄνω δραχμῶν 119,24 ἐν τῷ πρώτῳ ἤδη δημιουργηθέντι βιβλίῳ διπλοτύπων τῶν ἀποζημιώσεων καὶ προστίμων κατὰ τὴν § 24 τοῦ περὶ Ἑθνικῆς βιβλιοθήκης Β. Δικτάγματος.

Ἀπολείπονται δὲ εἰσέτι παλαιοὶ ὀφειλέται βιβλίων 17. Καὶ κατ' 8 μὲν ἐξ αὐτῶν, ἐν οἷς 3 καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, εἰσὶν ἐκ-

δεδομέναι ἀποφάσεις προστίμων, 4 δὲ ἄλλοι δὲν ἀνευρέθησαν μέχρι τοῦδε μεθ' ὅλους τοὺς ἀγῶνας τῆς Ἐφορείας καὶ τὰς ἐρεῦνας τῆς ἀστυνομίας, 4 δὲ ἄλλοι ἀπίθκην, καὶ τῶν μὲν δύο ἐξ αὐτῶν οὕτω εὑρέθη κληρονόμος, τοῦ τρίτου ἐλπίζεται νὰ εὑρεθῇ, τοῦ δὲ τετάρτου ἐγγυητῆς εἶναι καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ὅστις ὑπέσχετο νὰ καταβάλῃ τὸ ἀντίτιμον τῶν ὀφειλομένων ὑπ' ἐκείνου τόμων, ἕτερος δὲ ὀφειλέτης πρώην βουλευτῆς, ἐκλήθη, τελευταῖον ἐπὶ ποινῇ προστίμου νὰ ἀποδώτῃ τὸ ὀφειλόμενον βιβλίον.

Αὐστηρῶς ὡσαύτως ἐφηρηθήθησαν αἱ περὶ τῆς νομίμου καταθέσεως δύο ἀντιτύπων πικρῶς ἐν Ἑλλάδι ἐκδιδομένου βιβλίου δικτάξεις τοῦ νόμου· τέσσαρες δὲ τῶν ἐν Ἀθήναις τυπογράφων, μὴ ἐκπληρώσαντες τὰς νομίμους αὐτῶν ὑποχρεώσεις, ἐτιμωρήθησαν, καταδικασθέντες εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀρισμένην ἀποζημίωσιν. Διὰ τῶν κατ' αὐτῶν ἀποφάσεων εἰσπραχθῆσαν κατὰ τὸ ληξάν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος δραχμὰι 69,10· ὡς δὲ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 4636 ἐγγράφου τοῦ ὀκτωβρίου ὑποταχίας πληροφορεῖται ἡμεῖς, παρεγγέλθη ἐντόνως ὁ ἀρμόδιος εἰσπράκτωρ νὰ προβῇ εἰς ἐκδικαστικὰ μέτρα πρὸς τυχόντες εἰσπραξίν τῶν λοιπῶν ἐκ χρηματικῶν ποινῶν προερχομένων προσῶν, καὶ νὰ μὴ λάβῃ ποτὼς ὑπ' ὄψιν τὰς ἐνστάσεις τῶν ὀφειλόντων αὐτά. Ἀλλὰ περὶ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν πρὸς τὸν νόμον ἀπειθῶν τυπογράφων μεγάλη ὑπάρχει δυσχέρεια· διότι μὴ δημοσιευομένων ἐν Ἑλλάδι μηνιαίων ἢ ἐβδομακδικίων καταλόγων τῶν ἐκδιδομένων βιβλίων, ὡς εἴθισται ἀλλοχοῦ τοῦ κόσμου, ἀνάγκη ὁ ἔφορος δι' ἀστυνομικῆς ἀνιχνεύσεως νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν, οὕτω δὲ κόπου πολλοῦ καὶ χρόνου προσέρχεται ἀπώλειαν περὶ ἄλλα χρησίμων ἔργων. Διὰ πρὸς ἀκρίβη καὶ τυχόν ἀνακάλυψιν τῶν ἀπειθούντων τυπογράφων τὰ δέοντα εἰσηγησόμεθα τῷ ἐπὶ τῆς παιδείας ὑπουργεῖῳ, ἵνα διὰ νομοθετήματος ἐπὶ τὸ λυσιτελέστερον τὰ περὶ τούτου κανονισθῶσι.

Ἐπειδὴ δὲ ὀλίγον πρὶν ἢ ἀνακλιδώμεν τὸ δεύτερον τὰ τῆς ἐφορείας ἔργων ἐγένοντό τινε βιβλία, ἔδοξε τῇ Ἐφορείᾳ, ὅπως οἱ ὑπάλληλοι ἀγρυπνώτεροι περὶ τὴν φύλαξιν τῶν βιβλίων δικτελῶσι, ν' ἀνακοινώσῃ αὐτοῖς ἐγγράφως ὅτι διὰ πάσων ἐν τῇ μέλλοντι ἀπώλειαν βιβλίου γενήσεται κατ' ἀναλογίαν κέρτησις ἐκ τοῦ μισθοῦ αὐτῶν μέχρι τῆς συμπλήρωσεως τοῦ ἀντιτίμου τοῦ τυχόν ἀφανοῦς γενησομένου τεύχους· οὐδεμίαν δ' ἔκτοτε ἀπώλειαν βιβλίων ἐράνη γενομένη.

Πρὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος περιόδου ἔτους ἀνόσιτοι κακούργων χεῖρες εἶχον ἀποπειραθῆ νὰ συλήσωσι τὴν Ἑθνικὴν βιβλιοθήκην ἢ μᾶλλον τὸ ἐν

αὐτῆ ἔθνικὸν νομισματικὸν μουσεῖον. Καὶ ἐγγράφως μὲν καὶ προφορικῶς τότε ἡ Ἐφορὶς ἐζήτησε νὰ προνοήσῃ περὶ ἐξασφαλίσεως τοῦ καταστήματος οἱ ἀρμόδιοι· μετὰ δὲ πολλὰς αὐτῆς ἐνεργείας ὁ μηχανικὸς Ἀττικῆς κληθεὶς κατέστρωσε τὸν δέοντα προϋπολογισμὸν τῆς πρὸς τοῦτο ἀνγκυκλίως ἀπαίνης· τὰ παρὶ τούτου ἐγγράφα διεπέμφθησαν πρὸ χρόνου τῆ Πρυτανείας ὅπως προκληθῆ σύσκεψις τοῦ ἀρχιτέκτονος τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ μηχανικοῦ Ἀττικῆς. Καὶ πάλιν δὲ νομίζει καθῆκον ἐκυτῆς ἡ Ἐφορὶς νὰ ὑπομνήσῃ τὰ παρὶ τούτου τῆ Πρυτανείας, ἵνα διὰ συνεργασίας τῶν δύο ἀρχιτεκτόνων γένηται πᾶν ὅ,τι πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ καταστήματος ἀνγκυκλιον.

Πολλῶν δὲ χιλιάδων βιβλίων ἕνεκα τῆς δωρεᾶς πολλῶν Βιβλιοθηκῶν ὄντων ἀταξινόμητων, καὶ τοῦ βιβλιοφύλακος μὴ ἐπαρκούντος εἰς τὸ τῆς ταξινόμησεως ἔργον, προσελήφθη ἑκτακτος ταξινομὸς ὁ λόγιος καθηγητῆς κύριος Α. Φραγκοσίλης· τῆ βοήθειά δ' αὐτοῦ πλείω ἢ τρισχίλια βιβλία ταξινομηθέντα χρήσιμα τοῖς πολλοῖς τῆς βιβλιοθήκης φοιτηταὶς καταστάθησαν.

Χάριν δὲ ὀφείλει πολλὴν ἡ Ἐφορὶα τοῖς ἐνταῦθα λογίοις Γάσσοις ΚΚ. Latischoff καὶ Jernstedt, οἵτινες πᾶν εὐμενῶς προσήνεχον τὴν ἐκυτῶν ἐργασίαν πρὸς δελτιογράφειαν ῥωσικῶν συγγραμμάτων ἀπὸ δεκαετηρίδων ἀδελτιογραφητῶν καὶ ἀταξινόμητων· περὶ τοὺς 1000 δὲ τόμους ὑπ' αὐτῶν δελτιογραφηθέντες ἐταξινομήθησαν ἀκολούθως· ἄνευ δὲ τῆς εὐμενείας τῶν ξένων ἐκείνων ἀνέφικτος θὰ καθίστατο ἴσως ἐπὶ πολὺ τῶν ῥωσικῶν ἐκείνων βιβλίων ἡ ταξινόμησις.

Ὅπως βεβαιωθῆ ἂν βιβλίον τι ἦτο δεδανεισμένον, πολλάκις μέχρι τοῦδε ἐδαπανῶντο ὦραι ἢ καὶ ἡμέρας ὅλας, πόνος δὲ πολὺς τῶν ὑπαλλήλων καὶ χρόνος κατηναλίτκοντο. Τὸ κακὸν τοῦτο τέλεον ἐξέλιπε, διότι πρὸς τῷ ὑπάρχοντι βιβλίῳ καταγραφῆς τῶν δανειζομένων προσώπων καὶ βιβλίων ἐπενοήθη ἡ κατασκευὴ καὶ ἄλλου βιβλίου, ἐν ᾧ κατ' ἀλφάβητικὴν τάξιν καταγράφονται οἱ συγγραφεῖς τῶν δανειζομένων βιβλίων, τὰ βιβλία αὐτὰ, ἀπέταντι δὲ αὐτῶν τὸ ὄνομα τοῦ δανειζομένου προσώπου. Διὰ τῆς διπλογραφικῆς δὲ ταύτης μεθόδου ἐπετεύχθη ἡ ἄμεσος καὶ ἀσφαλὴς πληροφορὶα ἂν τὸ βιβλίον εἶναι δεδανεισμένον καὶ τίς ὁ εἰς ἔν ἐδανείσθη, μεγίστη δὲ ἡ ἐκ τούτου εὐκολία καὶ ὠφέλεια οὐ μόνον τῆς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ καὶ τῶν δεομένων βιβλίων προσώπων.

Χάριν ὡσαύτως εὐκολίας τῆς ὑπηρεσίας διὰ τὰς συνήθεις δωρεὰς ἐλιθογραφηθήσαν εὐχαριστήρια φέροντα ἐν προμετωπίδι τῆς Ἀθηνῶν τήνεϊκόνα.

Τὸ ἀρχεῖον τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης ἀνέκαθεν δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῇ προσηκούσῃ κατατάξει· οὕτω δὲ πολλάκις πρὸς ἀνεύρεσιν ἐγγράφου τινὸς πολὺς ὁ περισπασμὸς ὑπῆρχε τῶν ὑπαλλήλων καὶ χρόνου διαπόνη. Διὸ ἐκρίθη ἀπαρχίτητον ἵνα ἐν τῷ προσίκοντι χώρῳ καθ' ὅλην καταταχθῶσι πάντα τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τὰ ἐγγράφα ἐντὸς θυρίδων φερουσῶν τὴν οἰκείαν ἐπιγραφὴν, οὕτω δὲ σήμερον τὸ ἀρχεῖον τῆς βιβλιοθήκης ἐν πλήρει διασκευάζεται τάξει.

Ἐπειδὴ ἀνάγκη ἦτο νὰ γείνη κατάλογος τῶν ἐν τῇ ἀποθήκῃ πολλῶν καὶ ἐξέλεγχις, ἅμα ἀναλαβόντες τὸ δεύτερον τὰ τῆς ἐφορίας, δραστηρίως ἐπελαβόμεθα τοῦ ἔργου. Μεταφερόμενα δὲ τὰ βιβλία τῆς ἀποθήκης εἰς τὴν βιβλιοθήκην ἐξηλέγχοντο ἀκριβῶς ὑπὸ ἐμπείρου ὑπαλλήλου διὰ τῆς παρεβολῆς αὐτῶν πρὸς τὰ δελτία ἢ ἐν ἀνάγκῃ καὶ πρὸς τὰ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ βιβλία, οὕτω δὲ ἐντὸς δέκα μηνῶν μεθ' ὅλας τὰς παρεμπιπτούσας πολλὰς ἀσχολίας ἐξηλέγχθησαν πλείω ἢ τρισχίλια, δηλαδὴ τὸ ἡμῖσι σχεδὸν τῶν ἐν τῇ ἀποθήκῃ βιβλίων· καὶ τὰ μὲν εὐρεθέντα παλλαπλᾶ ἀρμοδίως καταταχθέντα καὶ τὰ οἰκεία σήματα λαβόντα κατετέθησαν ἐν τῇ ἀποθήκῃ, τὰ δὲ εὐρεθέντα ἀπλᾶ, περὶ τοὺς 800 τόμους τὸν ἀριθμὸν, κατετέθησαν ἐν τῷ τμήματι τῶν ταξινομητῶν βιβλίων, ὅπως ταξινομούμενα εἰσελθῶσιν ἀκολούθως εἰς τὴν βιβλιοθήκην.

Ἄν ἀγνοεῖτε βεβαιῶς, Κύριε Πρύταμι, ὅτι δεινὸς τῶν βιβλίων πολέμιος εἶναι ἡ κόνη· ἡ Ἐφορὶα περὶ πλείστου ποιουμένη τὴν καλὴν τῶν βιβλίων διατήρησιν, ἐζήτησεν ὅπως δι' ἀμοιβῆς τινος τῶν ὑπαλλήλων, ἔστω καὶ μικρᾶς, ἐπιτευχθῆ ὁ διὰ τινγκμοῦ τῶν βιβλίων καθαρισμὸς τῆς βιβλιοθήκης. Καὶ τὸ μὲν Ἰπουργεῖον κατανοοῦν τὸ λυσιτελεῖς καὶ σωτήριον τοῦ μέτρου, ἐνέκρινε τὴν περὶ τῆς ἀμοιβῆς τῶν ἀναλαβόντων τὸ ἔργον ὑπαλλήλων ἡμετέρων πρότασιν, ἡ δὲ Πρυτανεία εὐμενῶς ἐχορήγησεν εἰς τὴν Ἐφορίαν κλητῆρας τοῦ Πανεπιστημίου βοηθοὺς εἰς τὸ ἔργον· εἰς τὸ ἐπαχθέστατον δὲ αὐτὸ καὶ λίαν ἐπικίνδυνον τῆς ὑγείας ἔργον οἱ ὑπάλληλοι τῆς βιβλιοθήκης εἰργάσθησαν ὑπὸ τὴν ἡμετέρων ἐπιστάσιν φιλοτίμως καὶ μετὰ ζήλου ἀξίου ἐπαίνου ἐπὶ ὦρας καθ' ἑκάστην ἐν καύσωνι πολλῷ καὶ βροτολογίῳ ἐπιδημίᾳ κονισκλέον ἀναπνέοντες ἄερα, ἐκαθρίσθησαν δὲ μέχρι τοῦδε τὸ μέγα τμήμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἑλληνικῆς φιλολογίας κλπ. τὸ τῆς γλωσσολογίας, τὸ τῆς νεωτέρης φιλολογίας, πλὴν τῶν εἰς φύλλον βιβλίων αὐτῶν, ὀλόκληρα τὰ τμήματα τῆς ἱατρικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν βοηθητικῶν ἐπιστημῶν, ἅτινα μάλιστα ἀμοιβῶς μετεκινήθησαν, ἀρμοδιώτερον τε-

θέντα, και πλέον τοῦ τρίτου τοῦ τμήματος τῆς ἱστορίας, δηλαδή τὸ ἥμισυ, ὡς εἶπεῖν, τῆς βιβλιοθήκης· οὐ μόνον δὲ καθαρῶς αὐτοῦ ἐγένετο, ἀλλὰ και διόρθωσις τῆς κακῆς τῶν βιβλίων θέσεως, ἐξ ἧς πολλάκις πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἐθεωροῦντο ἀπολωλότα, και ἀρμοδιωτέρᾳ τῶν τμημάτων δικρῦθμισις και ἀρίθμησις τῶν βιβλίων ἀκριβῆς και ἀποχώρισις τῶν πολλαπλῶν· οὕτω δὲ ἐν τῷ ἡμίσει τούτῳ ἐγένετο και ἡ γενικὴ ἐξέτασις τῆς βιβλιοθήκης ἢ παραγγελλομένη ὑπὸ τοῦ ἐδαφ. ς'. τῆς § 26 τοῦ παρὶ βιβλιοθήκης Διατάγματος. Παρὶ δὲ τοῦ ἐτέρου ἡμίσεος ἐφροντίσαμεν δεόντως, ἵνα οὕτως ἀπασα ἡ βιβλιοθήκη ἐντελῶς κεκαθαρμένη παντὸς κινδύνου φθορᾶς ἀσφαλῆς κατασταθῆ.

Ἔργον δὲ νομίζουσα ἄξιον λόγου ἡ Ἐφορὰ τὴν πρὸς ἄλλας βιβλιοθήκας και ἀκαδημίας τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀνταλλαγὴν ἐπιστημονικῶν προϊόντων, δι' ἧς και τῆς ἡμετέρας μικρᾶς μὲν και παντοίας και μεγάλης θυέλλαις χειμαζομένης ἀλλὰ πάντοτε πρὸς τὰς ἐπιστήμας και τὰ γράμματα ἐργώσης πατρίδος γνωστῆ τοῖς ξένοις ἢ ἐπιστημονικῇ πρόοδος γίνεται, ἀπέστειλε πρὸς διαφόρους βιβλιοθήκας και ἀκαδημίας Εὐρώπης και Ἀμερικῆς τὰ ἐκ τῆς ἀποθήκης τοῦ Πανεπιστημίου εὐμενῶς δοθέντα αὐτῇ ἄλλοτε ὑπὸ τῆς Πρυτανείας τὰ δε βιβλία· Φιλίππου Ἰωάννου πέρσερα ἐκδοσις 6', Le Laurium par André Corfella, Πρακτικὰ ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας, Γρηγορίου ἱερομονάχου Ἰνδικὴν ἀλληλογραφίαν, Σύνοψιν νομισμάτων Ποστολάκκ, Πρυτάνεως Ἀναγνωστακὴ λογοδοσίαν, Λιθαοῦ γραμματικὴν, Λόγους ἀκαδημαϊκοὺς 11, ἐκθέσεις διαφόρους πανεπιστημιακᾶς 9, και 48 ἀντίτυπα τῆς Συνάψεως τοῦ κ. Ποστολάκκ πρὸς ἰσάριθμα νομισματικὰ Μουσεῖα και ἀρχαιολογικὰς ἐταιρίας τοῦ Κόσμου.

Ἄσμενοι δὲ λίαν ἀγγέλλομεν τῇ Πρυτανείᾳ ὅτι ἀναδιφῶντες τὸ ἀρχεῖον τῆς βιβλιοθήκης ἀνεύρομεν ὅτι κατὰ τὴν τῷ 1870 ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κ. Δ. Λεβίδου τῷ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν και τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείῳ ἐκθεσιν περὶ τῶν κληροδοτημάτων, ἐκτὸς δέκα μετοχῶν, τῶν λεγομένων τῶν Ἰωνιδῶν, ὧν τὴν ἐτησίαν πρόσοδον λαμβάνει ἡ Ἐφορὰ, ἡ ἐθνικὴ βιβλιοθήκη κέκτηται δέκα ἐτέρᾳς μετοχᾶς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ὧν αἱ ἐπτὰ ἡγοράσθησαν τῷ 1846, αἱ δὲ τρεῖς τῷ 1849, και δύο εἰ μετοχᾶς τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν ἐξ ἑκατομμυρίων. Γινόντες δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐκθέσεως τοῦ Κ. Δ. Λεβίδου και τοῦ βιβλίου τῆς ληφοδοσίας τῆς ἐφορίας ὅτι ὑπελείποντο ἐπιλείμενα τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τὰ μερίσματα τοῦ πρώτου και δευτέρου ἐξαμήνου τοῦ 1868 και τοῦ πρώτου και δευτέρου ἐξαμήνου τοῦ 1869 τῶν μετα-

χῶν ἐκεῖνων τῆς Τραπεζῆς, τὰ μερίσματα τῶν δύο ὁμολογιῶν τοῦ ἐθνικοῦ δανείου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1865 και τὰ μερίσματα τῶν δέκα ἀνω μνημονευθεισῶν μετοχῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1870 μέχρι τῆς σήμερον, παρακαλέσαμεν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 198 ἡμετέρου ἐγγράφου τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον νὰ μεριμνήσῃ ὅπως τὰ μερίσματα ἐκεῖνα παραδιδόμενα ὅπου δεῖ ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν ἐθνικὴν βιβλιοθήκην· ἐξακολουθοῦμεν δὲ τὰ εἰκότα ἐνεργοῦντες περὶ τῆς σπουδαίας τούτης ὑποθέσεως, διότι ἐκ ταύτης προκύψει οὐ μικρὰ ἀξίησις τῶν γλίσχρων τῆς βιβλιοθήκης πόρων, και νῦν μάλιστα ὅτε ἐνεργεῖται πάλιν ἡ ἀνίδρυσις μεγάρου τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης, δύνανται ὡς πρώτη καταβολὴ νὰ χρησιμεύσῃ τὸ ἐκ τῶν μερισμάτων ἐκεῖνων κεφάλαιον, εἰς δεκάδας χιλιάδων δραχμῶν ἀνερχόμενον.

Ἐξήθησαν δὲ ἀρμοδίως και αἱ εἰκόνας τῶν Ἑλλήνων σοφῶν τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν Δύσιν μεταβάντων και ἐκεῖ ἐν τιμῇ τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος διαπρεφάντων και εὐεργετησάντων τὴν Εὐρώπην, περὶ ὧν ὁ μὲν Egger (L'Hellénisme en France) λέγει ὅτι « ἠδυνήθησαν νὰ συντελέσωσι μεγάλως εἰς πρόσοδον γονιμότητην τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, εἰς τὴν ἐγκρίνισιν ἐποχῆς νέας ἐν τοῖς ἔργοις τῆς δικνοίας », ὁ δὲ Villemain (Lascaris) ὅτι « ἐγέννησαν περὶ ἐκκετοῦς τὸν θυμωσμὸν τῶν τεχνῶν και τὴν περὶ αὐτᾶς σπουδὴν, ἐκίνησαν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα και ἔσωσαν τὸ κάλλιστον ἡμῖν τῶν ἀρχαίων ἀριστουργημάτων ». Αἱ εἰκόνας αὗται παραδοθεῖσαι ὑπὸ τινος τῶν πρακτόρων μου τῇ Πρυτανείᾳ και δίκαιον και συμφέρον νομίζομεν ν' ἀποδοθῶσι τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ, οὐ μόνον διότι εἰς αὐτὴν ἀνήκουσιν, ἀνεκάθεν οὕσαι κτήμα αὐτῆς, ἀλλὰ και διότι ὑπεμνήσκον τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτὴν πλείστους κατ' ἡμέραν ξένους ὁποῖα παιδείας και πολιτισμοῦ τροφεῖα ὀφείλει ἡ Δύσις εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἣτις και πίπτουσι ὑψωτε τὴν ἀνθρωπότητα. Τοῦτ' αὐτὸ δὲ λέγομεν και περὶ τῶν ἄλλων εἰκόνων, αἵτινες κτήμα ὡσαύτως οὕσαι τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης και μετὰ τῶν πρώτων τῇ Πρυτανείᾳ δοθεῖσαι, παριστῶσαι δὲ μάχα τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἀγῶνος, θυμαζομένης ὑπὸ τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν βιβλιοθήκην ξένων, πολλῆς διὰ τοῦτο ἦσαν ὠφελείας τῷ ἔθνει πρόξενοι.

Καθ' ὅλον τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ἐδόθησαν ἐπὶ δανείῳ τόμοι 2067.

Ἠγοράσθησαν ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τῶν Ἰωνιδῶν 1 σῶμα Ἑλληνικῶν Κωδίκων, 1 τόμος Ρωμαϊκῆς πολιτικῆς νομοθεσίας Φρεαρίτου,

τόμοι 2 ἔμπορικοῦ δικαίου Γ. Ῥάλλη, τόμοι 2 ἑλληνικῆς νομοθεσίας Δηλιγιάννη καὶ Ζηνοπούλου, 1 τόμος γενικῶν ἀρχῶν Καλλιγᾶ, 2 τόμοι τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῶν ἐτῶν 1863 καὶ 1864 (1), ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ Πανεπιστημίου τόμοι περιοδικῶν 153 τεύχη 56.

Ἐδωρήθησαν τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τόμοι 110 τεύχη 262, ἐν οἷς ἐν χειρόγραφον εὐαγγέλιον καὶ ἐν χειρόγραφον ἀρχαῖστί γεγραμμένον Κορῆνιον τῇ πανεπιστημικῇ τόμοι 621, ἐν οἷς ἐν χειρόγραφον, τεύχη δὲ 449* παρεδόθησαν κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ περὶ βιβλιοθήκης νόμου ἐν Ἑλλάδι ἐκδοθέντες τόμοι μὲν τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης 221 τεύχη δὲ 199, τῆς δὲ πανεπιστημικῆς τόμοι μὲν 204 τεύχη δὲ 137.

Ἐδόθησαν πρὸς δέσιν τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τόμοι 278, τῆς πανεπιστημικῆς 696, 250 μεγάλοι πίνακες καὶ 10 τόμοι πινάκων, τῆς ἰδίως λεγομένης βιβλιοθήκης Ἰωνιδῶν 70, δαπάνη δὲ τῆς ἐθνικῆς κατασκευάσθησαν 240 φυλλαδίων θήκαι.

Ἐργα δὲ ἀπαρκήτητα καὶ τὰ μάλιστα εἰς τελείωσιν τῆς βιβλιοθήκης συντελεστικᾶ νομίζομεν τὴν δι' ἀναθεωρήσεως τῶν δελτίων καταστρωσιν μονίμου καταλόγου καὶ τὴν ἀνάγεσιν μεγάρου τῆς βιβλιοθήκης.

Τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ καταλόγου εἶχομεν ἤδη ποιήσει ἑναρξίαν πρὸ διετίας διὰ τοῦ βιβλιοφύλακος Κ. Δέφνερ, ὡς ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡμῶν ἐκθέσει εἶχομεν διαλάβει. Καταργηθείσης δὲ τῆς θέσεως τοῦ δευτέρου βιβλιοφύλακος καὶ περὶ διαφόρους ἄλλας περισπωμένου ἐργασίας τοῦ ἀναπομείναντος μόνου πρώτου, δὲν ἐγένετο δυνατὴ κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ἐξυκολούθησις τοῦ ἔργου. Καὶ ἐπαναλαμβάνει μὲν πάλιν προσεχῶς ὁ βιβλιοφύλαξ τὸ δικασπὲν ἐκεῖνο ἔργον του, ἐπειδὴ ὁμοῦ μόνου αὐτοῦ ἡ ἐργασία δὲν δύναται νῆ ἐπικρέσῃ, ἐζητήσαμεν καὶ εἰς τὸ ἔργον συνδρομὴν τῆς τε Πρυτανείας καὶ τῆς ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου, ἥτις, καίπερ διαφωνοῦσα πρὸς ἡμᾶς περὶ τοῦ τρόπου τῆς συνδρομῆς, ὑπέσχετο ὁμοῦ αὐτήν. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι τὰ τοῦ σπουδαιοτάτου ἔργου, τῆς καταστρώσεως μονίμου καταλόγου, ὑπὲρ ἧς πρὸ τριετίας ὑψώσαμεν φωνήν, κανονισθήσονται οὕτως, ὥστε ἐν ἀκριθείᾳ μὲν ὅσον ἔνεστι δὲ ταχέως αὕτη νὰ συντελεσθῇ.

Ἄλλὰ καὶ περὶ ἀνεγέρσεως μεγάρου τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης, ἀπαρκιότητος διὰ τὴν ἔλλειψιν χώρου καὶ ἀνέτων ἀναγνωστηρίων, ἀναγ-

(1) Ἀγοραὶ ξένων ἐπιστημονικῶν βιβλίων δὲν ἐγένοντο ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, μήπω γενομένης τῆς ὑπὸ τῆς Ἐφορίας προσωρικῆς καὶ ἐγγράφως προκληθείσης μεταξὺ τῆς Πρυτανείας καὶ τοῦ Κ. Βιβλιοφύλακος ἐξηγήσεως τοῦ ἔργου τῶν ἀρχαίων τμημάτων τοῦ περιεχομένου ἐν τῇ ἐπισημασμένῳ τὴν 24 Ἰουνίου 1880 πρὸς τὸν Κ. Βιβλιοφύλακον ἐγγράφῳ τῆς Πρυτανείας.

κατον νὰ ὑπάρξῃ σπουδαία μέριμνα. Περὶ τούτου δὲ ὡσαύτως πρὸ τριετίας τὰ δέοντα εἶχομεν ἐνεργήσει, ὡς ἡ δευτέρᾳ ἡμῶν ἐκθέσει ἐδήλου, ἔνεκα δὲ ἴσως τῶν ἐπελθουσῶν πολιτικῶν περιστάσεων δὲν εὐώδωσε τότε τὸ ἔργον. Καὶ ἐναγχοῦ μὲν ἔτι τὰ εἰκότα περὶ τούτου εἰσηγησάμεθα τῷ τε Ὑπουργεῖῳ καὶ τῇ ἀκαδημαϊκῇ Συγκλήτῳ περὶ τοῦ ἐνωφελοῦς τούτου ἔργου, γινώσκοντες δὲ ὅτι καὶ ὑμεῖς, Κύριε Πρύταμι, προὔργικίτατον τοῦτο θεωρεῖτε, πεποιθᾶμεν ὅτι πᾶν τὸ ἐφ' ὑμῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πράξετε, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι τὸ τε Ὑπουργεῖον καὶ ἡ ἀκαδημαϊκὴ Σύγκλητος, τὸ ὠφέλιμον τοῦ ἔργου συνορῶντα, πᾶν τὸ δυνατόν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐργάζονται.

Μετὰ δὲ τοῦ μεγάρου τὴν ἀνάγεσιν, ὅτε διὰ τὰ ἄνετα ἀναγνωστηριακὰ δυνατὸν νὰ αὐξηθῶσιν αἱ ὥραι τῆς ἐν αὐτῇ μελέτης μέχρι τῆς δεκάτης ἐσπερινῆς τοῦλάχιστον, ὡς τοῦτο ἐν τισι τῶν ξένων βιβλιοθηκῶν νενομισται, δέον νὰ ὑπάρξῃ πρόνοια, ὡς ἄλλοτε εἶχομεν προταίνει, περὶ περιορισμοῦ τοῦ δανεισμοῦ διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ ἐπὶ ἐγγυήσει δανεισμοῦ ἢ διὰ τῆς καταθέσεως τοῦ ἀντιτίμου τῶν ἐπὶ δανείῳ διδομένων βιβλίων, ἥτις μάλιστα νομίζομεν ὅτι ἀπὸ τοῦδε δύναται μετ' ὠφελείας νὰ νομοθετηθῇ. Δέον δὲ ὡσαύτως ἀπὸ τοῦδε νὰ αὐξηθῇ κατὰ μίαν ὥραν ὁ ἀριθμὸς τῶν ὡρῶν τῆς ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ἐργασίας, μεταρρυθμιζομένου τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ περὶ αὐτῆς Κ. Δικτάγματος, ὡς μὴ ἐπαρκουσῶν τῶν ἐν αὐτῷ ὠρισμένων ὡρῶν.

Ἐφέλιμον εἶναι πρὸς τούτοις νὰ μεταρρυθμισθῇ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ περὶ βιβλιοθήκης νόμου, ἵνα τῇ προτάσει τοῦ ἐφόρου καὶ τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργείου στέλλωνται πολλαπλᾶ βιβλία εἰς τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις γυμνάσια ἢ εἰς τὰς ἐν τῇ δούλῃ Ἑλλάδι σχολὰς, ὅπου διὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ παιδείας ἐναγωνίως παλαίει ὁ ἑλληνισμὸς κατ' ἐχθρῶν μεγάλων καὶ πολυμηχάνων. Οὕτω δὲ ἡ ἐθνικὴ βιβλιοθήκη οὐ μόνον εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις κατοικοῦντας, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς σύμπαντα, ὡς εἶπεῖν, τὸν ἑλληνισμὸν θέλει ἐκπέμπει παιδείας φῶς.

Σὺν τῇ ἀναγκῇ δὲ πρὸς ἀκριθεῖα καὶ ταχεῖαν γνῶσιν τῶν δημοσιευομένων ἐν Ἑλλάδι βιβλίων μεταρρυθμίσει τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ περὶ βιβλιοθήκης νόμου, ἀναγκαῖα εἶναι καὶ ἄλλη μεταρρυθμίσις καὶ συμπλήρωσις αὐτοῦ, ὑπαγομένων καὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐκδοτῶν ἐφημερίδων εἰς τὰς αὐτὰς ταῖς ἐκδότας βιβλίων τυπογράφους ὑποχρεώσεις καὶ τῆς αὐτῆς ἐπιδικασμένης ἐκείνοις ὑπὸ τῆς Ἐφορίας ποινῆς.

Ἐφέλιμον πρὸς τούτοις εἶναι τῇ βιβλιοθήκῃ ὡς καὶ παντὶ ἄλλῳ

κλάδω δημοσίας υπηρεσίας ὁ διὰ διαγωνισμοῦ διορισμός καὶ ἡ μονιμότης τῶν ἐν αὐτῇ ὑπαλλήλων. Διότι ἡ διοικητικὴ ἐπιστήμη διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ὁ μὲν περὶ τοῦ διορισμοῦ ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ προβλεπόμενου μέχρι τινὸς βεβαίου διαγωνισμοῦ ἐξασφαλίζει τὴν πολιτείαν ἀπὸ τοῦ ὑπαλλήλου, ἡ δὲ μονιμότης τὸν ὑπάλληλον ἀπὸ τῆς πολιτείας· ἀφοῦ δὲ περὶ ὑπαλλήλων ἄλλων κλάδων τῆς δημοσίας υπηρεσίας ταῦτα ἐνομοθετήθησαν, εὐκταῖον εἶναι καὶ περὶ τῶν τῆς βιβλιοθήκης καὶ νομοθετηθῶσιν ἴνα ὡς οἶόν τε μάλιστα ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τῆς πολιτικῆς αὐτῆ ἐξασφαλισθῇ.

Διὰ τῶν ἔργων τούτων ἡ ἐθνικὴ βιβλιοθήκη, εὐσταθῆς ἐν πᾶσι, κατασταθήσεται, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπον, ἐπίζηλον κτήμα καὶ κόσμος τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1880-81 ἐπλουτίσθη τὸ ἐθνικὸν Νομισματικὸν Μουσεῖον διὰ 1107 ἀρχαίων καὶ νεωτέρων νομισμάτων, ὧν χρυσᾶ 24, ἐκ πλατίνης 1, ἀργυρᾶ 426, χαλκᾶ 563, μολύβδινᾶ 91, πηλινὰ 2· ὁ δὲ νομισματογνώμων ἐργάζεται ἀνεκδότως εἰς τὴν ἀκριβοῦς ἀπονομὴν (attribution) καὶ περιγραφὴν ἐκάστου νομίσματος ἐπὶ τοῦ τετραγώνου δελταρίου, ὅπερ κεῖται ὑφ' ἑκάστου αὐτῶν.

Ὁ ἑφορος τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης

Χ. Δ. ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

1880-81

ΜΕΤΑΧΩΣΤΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ

ΕΘΝΙΚΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΟΝΟΜΑ ΔΟΥΛΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ	Κομμάτ.	Ἰδιότη.
HANDEL. FREIBURG	Programme	6	Δ.
»	Leseataloge	2	»
»	Dissertationen	29	»
»	Personalverzeichnisse	2	»
UN. BIBL. GÖTTING.	Festreden	2	Π.
»	Dissertationen a) medicinische	46	»
»	» b) philosophische 7 in 4 ^o καὶ 92 in 8 ^o	99	»
ACAD. DES SCIENC. DR HONGRIE	Almanach 1879-1880	2	Δ.
»	Ertesitő Academiai (Bulletin Acad.) 1878-79	13	»
»	» (archaeologiai) 1878 (Bulletin archeo.)	1	»
»	Evkönyvek (Annales) XVI. 2 ^o / ₃	4	»
»	Ertekezések a tarsad tudományok köréből, v. 1-8 a történelmi tudományok köréből VII 5-10 καὶ VIII 1-9	8	»
»	Monumenta Hungariae historica, Diplomataria XVI	15	»
»	Történelmi tar XXV	1	»
»	Archivum Rakocziانو, I. Osztaly VI, VII	1	»
»	Liter. Berichte aus Ungarn 1878 1/4, 1879 1/4	2	»
»	Monumenta Archcol. III 2, IV 1	2	»
ACAD. OF NATUR. SCIENCES OF PHILADELPHIA GOVERNEMENT BELGIQUE	Proceedings of the Academy of natural sciences of Philadelphia 1878, I-III, 1879, I-III	6	Π.
»	Situation de l'enseignement supérieur. Rapport triennal: a) années 1874-73, b) années 1874-76 Bruxelles 1876-79 in 4 ^o	2	Δ.
»	Rapport triennal sur l'état de l'enseignement moyen en Belgique. 1 ^o période triennale 1852-54, Bruxelles 1856 in 4 ^o	1	»
UNIVER. DE LIÈGE	LE ROI. ALP. L'université de Liège depuis sa fondation. Liège 1869 in 4 ^o	1	Π.
»	Bibliothèque de l'Université de Liège 1) Catalogue des livres tom. 4 (medecine). Liège 1844. 2) Catalogue des manuscrits. Liège 1875	2	»
»	VANWETTER F. A. II. Droit d'accroissement entre colégataires. Bruxelles 1866 in 8 ^o	1	»